

Escriptura d'articles científics: estructura, redacció, fases i publicació

Lluís Codina i Carlos Lopezosa

Universitat
Pompeu Fabra
Barcelona

DigiDoc
Digital documentation and
interactive communication
Research group

DigiDoc Research Group | Pompeu Fabra University (Barcelona)
Roc Boronat, 138
08018 Barcelona
www.upf.edu/web/digidoc/
digidoc@upf.edu

Autors: Lluís Codina i Carlos Lopezosa
DigiDoc Research Group - Pompeu Fabra University (Barcelona)
Data d'aquesta edició: 17 de Juliol de 2023.

This work is distributed under this Creative Commons license

For any other request and use of the intellectual property rights on this work, please contact the author and the DigiDoc research group.

Forma recomanada de citació:

Codina, Lluís; Lopezosa, Carlos (2023) *Escritura d'articles científics: estructura, redacció, fases i publicació*. Barcelona: DigiDoc Research Group (Pompeu Fabra University), DigiDoc Reports, 2023 PCUV02/2022

Finançament

Aquest treball forma part del desenvolupament de metodologies del projecte: "Paràmetres i estratègies per incrementar la rellevància dels mitjans i la comunicació digital en la societat: curació, visualització i visibilitat (CUVICOM)". PID2021-123579OB-I00 (MICINN), Ministerio de Ciencia e Innovación (España).

Activitat finançada per la Unió Europea Next-GenerationEU, Ministeri d'Universitats i Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència, mitjançant convocatòria de l'Universitat Pompeu Fabra (Barcelona).

Esriptura d'articles científics: estructura, redacció, fases i publicació

Lluís Codina i Carlos Lopezosa

2023

SOBRE ELS AUTORS

Lluís Codina és professor de la Facultat de Comunicació, en els graus de Periodisme i de Comunicació Audiovisual també en el Màster Universitari d'Investigació en Comunicació. És investigador del departament de Comunicació de la Universitat Pompeu Fabra, coordinador de l'Unitat d'Investigació en Periodisme i Documentació Digital (UPF) i codirector de l'Observatori de Cibermedis. És també professor de la Barcelona School of Management - UPF. És cofundador i membre de l'equip editorial de la Revista Acadèmica Hipertext.net.

ORCID: 0000-0001-7020-1631

Contacte: lluis.codina@upf.edu | Lloc web personal: lluiscodina.com

Carlos Lopezosa és doctor en periodisme per l'Universitat Pompeu Fabra i investigador visitant a l'Universitat de Barcelona (Beca postdoctoral Margarita Salas). La seva tesi doctoral es va centrar en l'estudi de factors de posicionament de llocs intensius de continguts, i en especial de mitjans de comunicació online, així com en l'avaluació d'eines d'anàlisi SEO. És especialista en posicionament per buscadors i en sistemes de monetització basats en estratègies de continguts de qualitat. Ha estat professor associat de l'Universitat Pompeu Fabra, impartint docència a la Facultat de Comunicació en els Graus de Periodisme, Comunicació Audiovisual i Publicitat i Relacions Públiques.

ORCID: 0000-0001-8619-2194

Contacte: lopezosa@ub.edu | Lloc web personal: carloslopezosa.com

Resum:

Aquest treball presenta els elements més importants que afecten a la redacció d'articles científics, però també els que determinen l'èxit per la seva acceptació i publicació en revistes d'impacte. També s'ocupa aspectes com la manera de contestar a les avaluacions del tipus "peer review" i com difondre l'article un cop publicat. El públic previst són els investigador en formació, i en especial, els doctorands que hagin optat per dur a terme una tesi per compendi de publicacions. Tanmateix, qualsevol investigador, junior o sènior, segurament trobarà diversos elements d'interès en aquest treball. També és oportú afegir que el principal *background* acadèmic és el de les ciències socials en general i el dels estudis de comunicació social en particular.

Paraules clau:

Articles científics, Articles acadèmics, IMRiD, Revistes acadèmiques, Revistes científiques, Avaluació d'articles, Peer review, SEO acadèmic

Abstract:

In this paper we are going to consider the elements that affect the writing of scientific articles, but also those that determine the success of their publication in impact journals. The public we have in mind are researchers in training and especially doctoral students who have chosen to carry out a thesis by compendium of publications. Nevertheless, we trust that any researcher, junior or senior, can find at least some element of interest in what will follow. It is also appropriate to add that our academic background is that of social sciences and communication studies.

Keyword:

Scientific papers, Academic papers, Academic journals, Scientific journals, IMRyD

1. INTRODUCCIÓ

En aquest informe ens proposem presentar amb cert detall l'arc complet d'un article. Comença amb la redacció i conclou amb la publicació i difusió d'aquest. Ara bé, també considerem algunes coses sobre l'investigació de la qual l'article pugui reportar així com la forma d'enviar un manuscrit a una revista acadèmica que considerem més adequada.

De manera que, en forma de diagrama, l'arc que contemplarem és el següent, en el que hem destacat de color blau les parts en las que ens centrem:

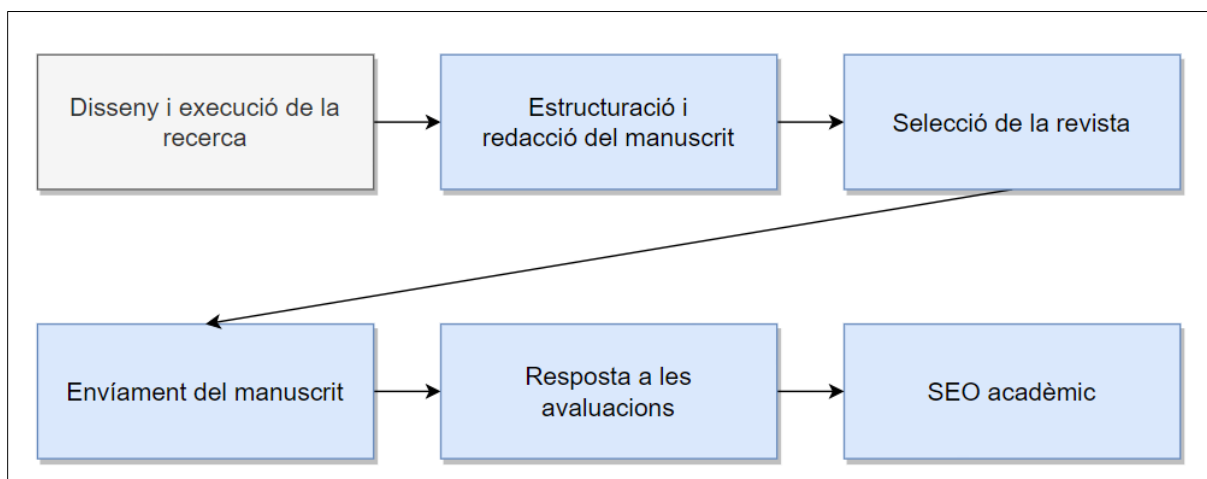

Figura 0: Des del manuscrit a l'article i el SEO acadèmic. Font: elaboració pròpia.

El que pretenem amb aquest diagrama és proporcionar claus que puguin assegurar l'èxit en cadascuna de les fases esmentades. No només és necessari que un article científic tingui una bona investigació darrera. Publicar en revistes acadèmiques de prestigi quan hi ha una bona investigació no és difícil, però tampoc fàcil. A més de tenir una bona investigació al darrera, és necessari encertar en cada fase de la cadena, que va des de la mateixa redacció de l'article fins l'elecció de cada revista i, per suposat, l'encert en la resposta a les objeccions que amb tota seguretat presentaran els avaluadors de les revistes.

La prova que demostra que no és difícil, o si se'ns permet, no és *dificilíssim* publicar són els milers o desenes de milers d'articles que les revistes acadèmiques de bon nivell publiquen cada any. Però la prova és que tampoc és fàcil són els ratis de retorn de devolució de les revistes, que poden arribar a ser del 90 per cent dels manuscrits que reben. O, vist d'una altra manera, la borsa de professors d'universitat que han renunciat a publicar articles després d'experimentar fracassos en els seus primers

intents. Fracassos que els van portar, al no comprendre bé els fonaments del procés a renunciar a aquesta dimensió de la ciència que és la seva comunicació a través dels articles científics.

Una altra dimensió de la dificultat real per publicar articles és que resulta gairebé impossible que un autor novell aconseguís publicar en revistes científiques si no disposa de l'ajuda d'un mentor, el seu director de tesis, per exemple.

D'aquesta doble constatació, sabem que no és difícil, (o, com a mínim, no és *difícilíssim*) publicar articles científics, però no és fàcil i menys sense una bona guia o formació prèvia, neix aquest article.

Es tracta d'un article expressament orientat per a investigadors novells. Per exemple, investigadors predoctorals que estiguin fent la seva tesis doctoral en la modalitat de compensi de publicacions.

Però esperem que aquesta guia també pugui ser útil per a qualsevol investigador que per algun motiu encara no se senti segur en aquest àmbit de l'activitat acadèmica. Bé perquè potser sigui un investigador postdoctoral recent; o perquè fins ara no ha tingut males experiències en aquesta activitat.

El que ve a continuació són uns aclariments terminològicament necessàries però de seguida passarem a presentar els elements que ajuden a que l'arc de publicació tingui l'èxit que tota bona investigació mereix: ser publicada en una revista acadèmica/científica de qualitat i d'impacte.

1.1. TERMINOLOGIA

En molts treballs els termes article científic i article acadèmic es tracten com a equivalents, i nosaltres mateixos els utilitzarem com a termes intercanviables en els contextos on el nivell de generalització ho permeti. No obstant això, hi ha una diferència que sovint ens convé identificar.

Ara bé, a més de la parella anterior, tenim també els termes manuscrit i article, que es refereixen al mateix objectiu, però en moments diferents del seu cicle de vida. La següent taula intenta aclarir aquests dos termes:

Parella de termes	Aclariment
Article científic vs Article acadèmic	Article acadèmic és un terme general per referir-se a diverses classes de treballs que publiquen les revistes acadèmiques. De la mateixa manera, aquestes revistes s'anomenen així (<i>acadèmiques</i>) perquè s'ocupen dels temes propis de l'acadèmia o del col·lectiu de persones (professors, investigadors i estudiants) que desenvolupen la seva feina en centres com les universitats. Article científic és una classe de treball acadèmic que fa referència a una investigació. Mentre totes les revistes acadèmiques publiquen articles científics, algunes publiquen, a més a més, altres tipus de treballs. Les normes APA, per exemple, esmenten els articles teòrics i els metodològics, entre d'altres. Algunes revistes també publiquen també <i>letters</i> així com tribunes o editorials. Llavors, el terme article acadèmic permet referir-se a tots aquests gèneres a la vegada, mentre que el terme article científic es refereix a un d'ells en concret; probablement el més significatiu, però no l'únic.
Manuscrit vs Article	El treball que l'autor de correspondència envia a una revista s'acostuma a denominar manuscrit . Quan el treball ha estat revisat, modificat i adaptat al format de la revista i finalment publicat, llavors és quan s'anomena article.

Font: Codina, 2021

De la primera parella de termes, retenim l'important idea que un article científic, tal i com assenyalen les normes APA (2019) és **l'informe d'una investigació**. Després d'això, abans de pretendre redactar un article **científic** (o un article acadèmic -ja hem assenyalat que podem considerar ambdues coses equivalents-) és necessari dur a terme una investigació.

És un element tan bàsic que moltes recomanacions sobre el tema ho obvien. Nosaltres creiem que és molt important, per això ho recalquem. Abans de preguntar-nos què és un article científic, ens hem de preguntar: què és el que fa que una investigació **sigui** una investigació? La resposta és: l'existència d'un nou **procés de presa o d'extracció de dades** que ha estat guiat per una **metodologia**. Això ens porta al següent punt destinat a presentar els components de la primera de les fases. Ara bé, com aquest informe està enfocat a la redacció d'articles científics, la fase d'investigació la veurem a mil metres d'alçada.

2. FASES: PRIMER L'INVESTIGACIÓ, DESPRÉS EL MANUSCRIT

Si un manuscrit és el reporti d'una investigació **abans** de planificar la producció d'un manuscrit s'ha de dissenyar una investigació. Això ens porta a la necessitat de produir com primera de les fases, els documents que corresponguin a **la ideació o disseny** d'una investigació i on es descriu per primera vegada l'objecte de l'estudi, els objectius, les preguntes d'investigació o d'hipòtesi i els mètodes i de les dades que s'utilitzen.

Aquests elements de disseny han hagut d'estar influïts no només per la creativitat i les idees pròpies de l'equip d'autors, sinó també pel coneixement **d'investigacions anteriors** en el mateix àmbit, gràcies a una revisió de la literatura, cosa que ha de veure's reflectida en el manuscrit, bé a secció de la introducció o en seccions *ad hoc* del futur manuscrit.

Per tant, les fases completes, en la major part dels casos hauran d'incloure una revisió de la literatura, amb el qual tenim aquesta cadena inicial: (1) revisió de la literatura > (2) disseny d'investigació > (3) execució de la investigació...

Un cop l'autor o l'equip d'autor ha dissenyat la investigació i han començat l'extracció de dades, en el mateix o en altres documents, haurà de quedar minuciosament registrats totes i cadascuna de les informacions obtingudes en la **fase d'execució** de la investigació, així com les circumstàncies de **l'extracció de dades o informacions** (dates, llocs, eines, procediments, etc.).

Quan haguem completat l'extracció de dades i informacions, aquests es presentaran en les formes més adequades: descripcions, transcripcions, dades qualitatives, dades quantitatives, taules, imatges, diagrames, etc. depenent de la naturalesa concreta de cada projecte.

És només quan l'autor o l'equip d'autors hagi registrat en un o més documents tant el **disseny** d'una investigació a efectes de traçabilitat com a tots els **resultats** obtinguts, que podem pensar en redactar el manuscrit per enviar a una revista. És llavors quan podem enviar-lo i no pas abans.

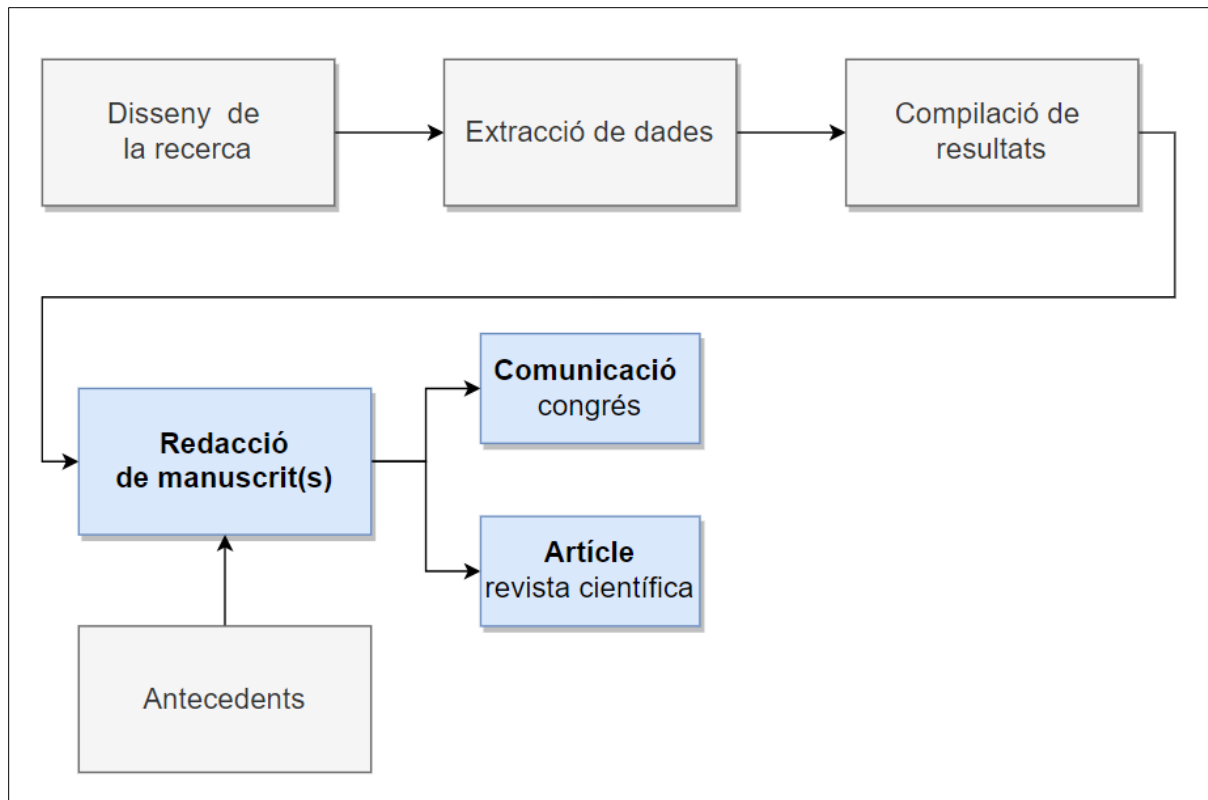

Figura 1. Fases en la producció d'un manuscrit per enviar a congressos o revistes científiques. Font: Codina 2022

Tampoc és òptim portar-ho en paral·lel com tantes vegades hem vist fer en entorns de ciències socials i humanitats o SHAPE (*Social Sciences Humanities & the Arts for People and the Economy*). Un error en el que creiem que cauen molt menys les STEM (*Science, Technology, Engineering and Mathematics*) de les que, com a mínim, algunes coses podem aprendre (a la inversa també funciona).

Resumint: és un cop **completada** la investigació o una fase d'ella amb suficient autonomia i **valor intrínsec** quan podem pensar en redactar un manuscrit adaptat a la revista que haguem seleccionat. Però no abans ni tampoc en paral·lel.

2.1 ANTECEDENTS: QUÈ ES VA FER ABANS? QUINA ÉS LA CORRENT PRINCIPAL? QUIN MARC TEÒRIC ADOPTEM?

Per poder dissenyar la nostra presa de dades, hem hagut de partir d'algunes bases teòriques. És veritat que segons algunes aproximacions metodològiques s'ha de fer la presa de dades (entrevistes, p.e.) amb el mínim de prejudicis possibles, però també és cert que és gairebé impossible no tenir, com a mínim, una concepció prèvia del que desitgem investigar.

Ja sigui perquè ja disposem d'unes bases teòriques prèvies o bé perquè ara ja estem preparats per redactar el manuscrit, el que és cert és que necessitarem demostrar en

el mateix que hem explorat abans, durant o després els principals resultats obtinguts per altres investigacions del nostre mateix àmbit.

Sigui com sigui, o bé perquè ja disposem d'unes bases teòriques prèvies o bé perquè ara ja estem preparats per redactar el manuscrit, el que és cert és que necessitarem demostrar el que hem explorat anteriorment, durant o després, els principals resultats obtinguts per altres investigacions del nostre àmbit.

Per tant, abans d'explicar els mètodes i presentar els resultats, haurem d'incorporar al nostre manuscrit un component **essencial** en els articles científics (i acadèmics en general). Es tracta del component que podem denominar de manera funcional **antecedents** i que en els articles podem trobar assenyalats com part de la introducció o en apartats específics, com per exemple, l'apartat denominat *Revisió de la literatura*. Altres noms també podrien ser: *Marc teòric*, *Estat de la qüestió*, etc

Les tres coses no són exactament el mateix, tot i que totes comparteixen el fet de referir-se a investigacions **anteriors** sobre el mateix àmbit. Tampoc ens ha de confondre que s'afegeixen al manuscrit un cop acabada la investigació. Aquests antecedents els hauríem d'haver tingut en compte, com a mínim, des del moment del **disseny** de la investigació.

2.2 PROCÉS

Si considerem el disseny complet, una primera versió de la cadena lògica serà aquesta: (1) revisió de la literatura > (2) disseny de la investigació i dels mètodes de presa de dades > (3) execució de la investigació i del procés d'extracció de dades (4) compilació i anàlisi de resultats > (5) -ara sí!- **redacció del manuscrit**.

Una conseqüència de l'esmentat anteriorment és que no resulta recomanable enfocar el procés de redacció d'un manuscrit com una tasca que s'hagi de fer amb pressa que es pugui dur a terme en **setmanes**. Sens dubte, hi haurà qui ho facin, però amb gairebé tota la probabilitat, els manuscrits produïts així es veuran rebutjats en les seves pretensions la major part de les vegades.

El calendari que seria més raonable, pel contrari, és de **mesos** perquè estem obligats, inclús per raons **ètiques** (sempre superiors a les pragmàtiques) a planificar i treballar per a produir resultats **significatius** acadèmica o socialment (i preferiblement ambdós) i això seria difícil d'aconseguir si actuem de manera improvisada. A més, és l'única manera d'assegurar l'èxit en la publicació de revistes d'impacte. I és molt bo per la salut de la ciència que així sigui.

Quants mesos **exactament** pot comportar llavors la redacció d'un manuscrit si considerem que només és l'última part d'una cadena de processos? La resposta, que probablement no agradi a ningú, és: depèn. I això és així perquè cada investigació o cada projecte implica aspectes intrínsecs de dificultat que són els que decideixen el final de la duració de cada cas. No obstant, per no deixar la resposta en un

decepcionant “depèn” podríem parlar d’entre **3 i 9 mesos** per totes les fases com un rang que probablement abasti bastants casos d’una manera plausible.

3. AUTORIA

En aquesta part, el següent element que hem de tractar és l’**autoria**. Concretament, qui o quines persones poden aparèixer com autors i, una cosa que de vegades genera **malentesos**, a cada qual més absurd: quin ha de ser l’**ordre de la firma**.

3.1 QUINS PODEN SER ELS AUTORS

Les normes del *Committee on Publication Ethics -COPE-* (2017) que són les que seguirem aquí, indiquen el següent:

Authorship credit should be based only on: (1) substantial contributions to conception and design, or acquisition of data, or analysis and interpretation of data; (2) drafting the article or revising it critically for important intellectual content; and (3) final approval of the version to be published.

Si ho analitzem bé podem veure que la normativa COPE considera que, posat que un article és el reporti d’una investigació, hi ha **dues dimensions** a considerar en les contribucions a un article:

- **La investigació:** en aquesta dimensió es situen les contribucions que es poden fer (1) en el disseny de la investigació o bé (2) en l’adquisició de dades, o bé (3) en l’anàlisi i interpretació de les dades.
- **El manuscrit:** en aquesta dimensió es troben les contribucions que es poden fer (4) en el manuscrit de l’article o bé (5) en la revisió crítica del mateix en aspectes intel·lectualment importants.

A partir d’aquí, les COPE (2017) ens diuen que en **qualsevol de les dues dimensions** són necessàries les contribucions **substancials** o **crítiques**. A més a més, han de fer-se contribucions en ambdues dimensions: **investigació + article**.

Per últim, recalcar una **tercera** condició: tots els coautors han d’haver donat la seva **aprovació** a la versió **final** del manuscrit abans d’enviar-lo a la revista.

3.2 ORDRE DE FIRMA: APROXIMACIONS I INTERPRETACIÓ

- **SDC approach:** l’ordre indica la importància de les contribucions. En aquest cas, al primer autor se li atribueix la contribució més important i l’ordre de la firma a la dreta indica contribucions d’importància decreixent. Aquesta

interpretació es coneix com SCR approach per l'expressió *sequence-determines-credit* (Tscharrntke, 2007).

- **FLAE approach:** el primer i l'últim autor tenen la mateixa importància. En aquesta interpretació, cada cop més habitual per influència de les ciències experimentals, considera de la mateixa importància al **primer** i l'**últim** autor. Es basa en la relació autor/director. Aquesta interpretació es coneix com **FLAE approach** gràcies a l'expressió *first-last-author-emphasis* (Tscharrntke, 2007).
 - Una variació de la FLAE approach consisteix en considerar al primer i últim autor de correspondència (si no coincideix amb cap dels anteriors) de la mateixa importància. Dels autors entre el primer i l'últim, es considera que la seva aportació és decreixent segons la firma es desplaça cap a la dreta.
- **Ordre alfabètic:** les contribucions dels autors són de la mateixa importància. S'acostuma a indicar mitjançant una declaració feta a propòsit a més a més del propi ordre alfabètic. Aquesta igualtat en les contribucions (o ordre alfabètic) té tres variacions:
 - Afecta a totes les posicions, des de la primera a l'última.
 - Afecta als autors en determinades posicions. De vegades, la preeminència del primer autor es manté (surta de l'ordre alfabètic) i de del segon (o una posició determinada) fins al final es considera que les altres aportacions han tingut la mateixa importància.
 - Afecta als autors entre la segona i la penúltima posició. En aquest cas, el primer i l'últim autor tenen preeminència sobre els demés, mentre que els autors entre el segon i l'últim tenen la mateixa importància.

3.3 LES COAUTORIES ES CORRELACIONEN AMB L'ÈXIT

Als articles els generats degut a una tesi per compendi, l'habitual és que hi hagi, com a mínim, dos autors: el doctorand i el director (i en aquest ordre d'aparició). Però, a més a més, passa que les autories múltiples presenten bona correlació amb els diferents indicadors d'**èxit**. Els autors més **productius** acostumen a publicar en coautoria. Els articles amb diversos autors acostumen a rebre més **cites**.

També acostumen a tenir més èxit en els processos d'avaluació. En algunes revistes es pot inclús que siguin preferits els articles amb varis autors (tot i que hi ha algunes revistes que posen un límit).

Per últim, però no menys important, per augmentar la col·laboració d'altres universitats nacionals o la **internacionalització** és imprescindible la coautoria. Tal i com podem observar, la qüestió és que, pel que fa a la producció científica, cada cop té menys sentit publicar articles **en solitari**.

Mentre que pot haver diverses estructures en la redacció d'articles acadèmics, quan es tracta d'articles científics, hi ha una que predomina clarament. Es tracta de l'estructura **IMRyD** de la seva variant **IMRyDI**.

En aquesta ocasió, a més d'això, ens ocuparem de l'**estil** i dels **components** d'un **article científic** seguint l'esquema que vam proposar a l'apartat 2 d'aquest document.

4. ESTRUCTURES IMRiD i IMRiDI

Com hem analitzat en altres ocasions, l'estructura més eficaç i a la vegada (pel mateix motiu) més recomanada per a **articles científics** és la denominada IMRyD.

4.1 QUÈ ÉS IMRiD?

El model anomenat **IMRiD** (Solaci et al., 2004; Wu, 2011) és un estàndard àmpliament acceptat en l'ecosistema de la comunicació acadèmica que estableix l'estructura i les seccions dels **articles científics**. El seu nom correspon als següents apartats:

- Introducció
- Mètodes
- Resultats i Discussió

Ara bé, IMRiD és el nucli d'una estructura molt més àmplia. En concret, la variació següent és la més freqüent en realitat:

- Introducció
- Materials i Mètodes
- Resultats i Discussió
- Conclusions

Últimament i probablement a causa de la influència de les teories sobre la **responsabilitat social** de la ciència (en especial si es finançada amb fons públics), i la necessitat del seu rendiment de comptes, s'utilitza també l'estructura **IMRiDI** que correspon a:

- Introducció
- Mètodes
- Resultats i Discussió
- Implicacions
- Conclusions

Ara bé, tant IMRiD com IMRiDI són en realitat, com ja hem assenyalat, el **nucli** d'un tipus d'articles que tenen altres seccions. La següent taula mostra quines són i el significat d'aquestes seccions:

Seccions	Contingut característic
Introducció	Presentació del propòsit i objectius del treball, l'objecte d'estudi i l'enquadrament del problema d'investigació, incloent implicacions teòriques i pràctiques. Revisió d'antecedents acadèmics (investigacions anterior, tot i que aquesta revisió pot ampliar-se en una secció pròpia). Presentació d'hipòtesis o de preguntes d'investigació segons el cas. Aclariments terminològiques si és el cas.
Mètodes (variacions: Materials i mètodes/ Disseny i Mètodes)	Presentació de les característiques més significatives de l'objecte d'estudi. Explicació dels mètodes utilitzats per l'obtenció i per l'anàlisi de les dades o les informacions, documents, etc. que constitueixen la base de l'evidència. Explicació del procediment del mostreig quan correspongui (mètodes qualitatiu i quantitatiu), o de la selecció i construcció del cas i del seu significat quan correspongui (mètodes qualitatiu). Detalls dels instruments o procediments d'anàlisi. Detalls del disseny experimental, de l'estudi de camp o de l'estudi de cas o de l'anàlisi documental segons correspongui: condicions, instruments utilitzats, etc. Qualsevol aspecte addicional sobre els materials i els mètodes segons el tipus d'investigació qualitativa, quantitativa i mixta que sigui requerida per garantir o bé la generalització (investigació quantitativa) o la transferibilitat (investigació qualitativa) dels resultats.
Resultats	Presentació dels resultats obtinguts en diversos formats, però sempre en mode de síntesi i això és per evitar dades en brut. Presentació tabular, estadística, gràfiques, narrativa, diagrames, etc. Descripció analítica o aclaridora de la naturalesa dels diferents outputs obtinguts. Aplicació de les anàlisis estadístiques quan correspongui. Aplicació de l'anàlisi qualitativa quan correspongui. Les dades completes o <i>data sets</i> , es poden fer disponibles als avaluadors i un cop publicat l'article ha d'incloure's als avaluadors i un cop publicat l'article ha d'incloure també la seva forma d'accés des de l'article.
Discussió	Raonaments sobre l'aportació central del treball i el seu significat per l'avançament de la disciplina. Descripció de les diferents contribucions aconseguides pels resultats. Identificació de les similituds i diferències entre altres estudis, si fos el cas. Revisió del suport de les hipòtesis, si fós el cas. Revisió de les respostes a les preguntes d'investigació, en el seu

Seccions	Contingut característic
	cas. Raonament sobre la seva generalització o la transferibilitat. Abast estratègic dels resultats. Limitacions de l'estudi. Possibles investigacions futures.
Implicacions	Es tracta d'un component recentment afegit en algunes revistes. Fins on sabem, no és obligatori en la majoria de revistes i moltes ni tan sols ho contemplen. Ha de recollir les implicacions acadèmiques, com per exemple, com afecten a la teoria les troballes acadèmiques reportades? Però, sobre tot, socials. Per exemple: quines recomanacions poden donar-se als professionals, afectats? També: quines recomanacions o bones pràctiques podem presentar?
Conclusions	Cal aclarir que aquest apartat no és normatiu, ni en el model IMRyD ni en les normes APA. Tot i així, la major part de les revistes (i d'avaluadors) ho esperen, pel que és molt recomanable considerar-ho. Algunes revistes, a més a més, ho consideren com un dels criteris determinants de la qualitat d'un treball, motiu addicional per considerar-lo gairebé obligatori. Pot consistir en una revisió dels objectius i de les preguntes d'investigació amb una síntesis concreta de cada resultat. També pot consistir en un tipus de resum executiu, en un registre assertiu on es destaca la principal aportació per la investigació. De tant en tant, se sol·licita que es presenti de forma estructurada, mitjançant llistes numerades o apartats concrets d'ítems ben diferenciats. En moltes revistes s'accepta un apartat format per Discussió i Conclusió des del moment en que de vegades no és fàcil assenyalar què correspon a què; a excepció que en les Conclusions no s'accepta que s'afegeixen noves qüestions ni tampoc citacions.

Font: Codina 2022 basat en APA 7a ed.

Després d'haver vist això, el motiu pragmàtic pel que se suposa que hem d'utilitzar IMRiD(I) és perquè es tracta de l'estructura que la majoria de revistes acadèmico-científiques esperen. Adoptar aquesta estructura incrementa les probabilitats d'**èxit**.

Però un altre motiu, més important encara, és que és una estructura que obliga a la **transparència** i això suposa que és la millor disciplina **creativa** a la que pot sotmetre's un investigador.

És impossible aplicar IMRiD(I) a un manuscrit que no reporti una **autèntica investigació** perquè els apartats no permeten tal cosa. És per això que diem que s'imposa la millor disciplina per a un investigador, en qualsevol etapa de la seva carrera, però molt especialment en un investigador en formació.

La frontera que a vegades costa d'entendre a aquells que s'inicien en el món de la investigació, per exemple, a algú que inicia un doctorat, és que **investigar no és estudiar**. Investigar implica estudiar, però no serà mai investigar si no hi ha (1) un procés de **disseny** i d'**extracció de dades**. I després, el procés subsegüent de (2) **sistematització** de resultats i (3) de **posar en relleu** el seu significat i implicacions. El lector que ha estat atent haurà descobert que 1 correspon a Materials i mètodes, 2 a Resultats i 3 a Discussió i Implementació.

5. ESTIL

El primer consell per un investigador novell o un investigador predoctoral és el següent: així com per aprendre a escriure poesia fa falta llegir molta poesia, per aprendre a escriure articles científics s'han de **llegir** molts articles científics. No hi ha un altre camí real, de manera que tot el que segueix és una pobra aportació comparat a la veritable solució que és la que acabem de dir.

Això és, i perquè no en quedi cap dubte, confiem que en el que segueix pugui ser d'una gran utilitat, però sense llegir molts articles és impossible arribar a adquirir l'**estil** que identifica un bon treball o, com a mínim, a un bon treball tal i com el valoren la major part dels **editors** i **avaluadors** de **revistes acadèmiques** de tot el món.

A més de l'estructura anterior (IMRyD) el que caracteritza l'estil científic-acadèmic són els següents tributs:

- **Directe**
- **Connectat**
- **Avalat per l'evidència**
- **Consistent**

Ara tractarem d'explicar el que aquests atributs suposen a la següent taula:

Estil	Explicació
Directe	Un estil directe significa que utilitzem frases d'un tipus assertiu i que evitem expressament les construccions complexes. Les idees poden ser molt complexes, però les frases no. S'han d'evitar les subordinades en concret. S'han de prioritzar estructures sintàctiques simples i directes. Estructures de l'estil: una frase, un sol subjecte. Els paràgrafs han d'agrupar poques frases i totes han d'estar relacionades amb la mateixa idea.
Connexió	En un article científic tot està connectat. Cada paràgraf justifica al següent; i cada paràgraf manté connexió amb el que el precedeix. Aquesta vinculació que recorre tot l'article s'expressa mitjançant connectors que han d'estar presents en la majoria de paràgrafs a l'inici dels mateixos.
Avalat per l'evidència	Les afirmacions que es facin a l'article han d'estar ratificades o pels coneixements adquirits gràcies a la investigació (resultats, implicacions, conclusions) o per investigacions i evidències anteriors; el que es manifesta en que tant la introducció com el marc teòric, el marc metodològic, la discussió i altres apartats han d'estar sostinguts per citacions. Dit d'una altra manera, el més pragmàtica possible, en la majoria de l'article (amb l'excepció de l'apartat de Conclusions) han d'haver cites a les evidències que donin suport al que s'afirma en cada apartat o estar ratificades per la pròpia investigació.
Consistència	La consistència és la qualitat superior de la lògica per la qual es desqualifica qualsevol forma de raonament que contengui contraindicacions. En un article científic no hem de permetre que hi hagi incongruències. Els conceptes es defineixen de forma clara i unívoca i s'utilitzen de la mateixa forma que al llarg de tot el treball.

Font: Codina, 2019a

Altres qualitats que serien ideals en un article científic són les següents:

- **Transparència:** tots els aspectes del procés de selecció dels casos o de selecció de la mostra o de l'objectiu d'estudi, així com la presa de dades i de l'anàlisi dels mateixos, han d'estar explicats de forma clara.
- **Traçabilitat:** els treballs científics han de poder ser replicats per altres investigadors en cas necessari. Per fer-ho possible, la transparència a la que ens referim més amunt ha de tenir en compte aquesta necessitat, és a dir, les explicacions han de donar-se de forma que no només s'entengui cada pas, sino de forma que, si un altre investigador volgués, pogués repetir-los de manera raonablement equivalent.
- **Persuabilitat:** un treball acadèmic té l'obligació de ser persuasiu. Ha de tenir la capacitat de convèncer als lectors inquisitius i crítics que tot es va fer de la millor manera possible. En realitat, es tracta d'una qualitat emergent, apareix quan tenim en compte tots els elements anteriors, en especial la transparència i la traçabilitat (o replicabilitat). Tenir en compte aquesta desitjable qualitat emergent ens pot guiar durant tot el procés i, molt especialment, ens pot guiar a l'hora de redactar el manuscrit.

5.1 TEMPS VERBALS

Quin temps verbal hem d'utilitzar en un article acadèmic? Les normes APA en la seva 7a edició proporcionen una resposta eficaç i molt directa, que recollim a la següent taula:

<i>Paper section</i>	<i>Recommended Tense</i>	<i>Example</i>
Literature review	Past	Quin (2020) presented
	Present perfect	Since then, many investigators have used
Method	Past	Participants completed a survey
	Present perfect	Others have used similar approaches
Results	Past	Results were nonsignificant Scores increased Hypotheses were supported
Discussion	Present	The results indicate
Conclusions	Present	We conclude Limitations of the study are

Source: APA Style 7 ed. (p. 119)

La taula anterior, per algun motiu no recull la secció de la Introducció. Per podem dir que correspon utilitzar el present: "Aquest treball presenta...", "La pregunta de la investigació és...", "El problema que volem abordar..."etc.

Pel que fa a la veu activa o passiva, ambdues poden ser utilitzades tot i que gairebé totes les recomanacions responen sempre per la veu activa sempre que sigui possible.

5.2 COMPOSICIÓ

Els components principals d'un article científic són, sense pretensions d'exhaustivitat, aquests tres:

- **Text**
- **Taules**
- **Gràfics**

Tal i com hem dit anteriorment "sense pretensions d'exhaustivitat" perquè pot contenir en realitat qualsevol morfologia de la informació, en especial des que les publicacions científiques tenen al digital com a format privilegiat. Llavors, un article científic pot tenir registres d'àudio, vídeo, fotografia, etc. El **text** acostuma a ser el component **principal** i sobre aquest component és d'aplicació del que ens hem referit en apartats anteriors. Però **no** hauria de ser, a excepció d'alguns casos especials, el component **únic**.

Pel contrari, un bon article científic ha de tenir, com a mínim, un parell d'altres components, i això de forma molt destacable: **taules i gràfics**.

A les **STEM** (*Science, Technology, Engineering and Mathematics*) creiem que és gairebé impossible que un manuscrit sigui acceptat sense presentar un apartat complet format per taules i gràfics. En canvi, en algunes branques de les **SHAPE** (*Social Science, Humanities & the Arts for People & the Economy*), especialment a humanitats, encara pot passar que un autor o grup d'autors enviïn un manuscrit a una revista científica formada només per un sol text. Les probabilitats que sigui acceptat, seran llavors, molt baixes.

Existeixen diversos motius. En primer lloc, un bon reporti d'una investigació ha de presentar de forma sintetitzada els resultats. Estem parlant de simples resultats en brut, tal qual, potser en forma de llargs paràgrafs textuais, són una invitació de rebuig al treball. Enlloc d'això, aquests resultats bruts poden formar part del *data set* o dels annexos.

En el cos del manuscrit, el lector inquisitiu i crític al que ens hem referit abans, espera trobar maneres de **síntesis** de resultats que siguin molt significatives.

I entre aquestes formes, les dues millors són les **taules**, per una banda, i per un altre els **gràfics**, ja siguin com a tal (p.e. gràfics de barres) o en forma de **diagrames** conceptuals.

Un altre motiu és la **transparència** i la **persuabilitat** a les que ja ens hem referit amb anterioritat. Un treball format únicament per text és menys transparent, perquè el seu anàlisi inquisitiu i crític és més complicat. D'altra banda, és més difícil ser contradictori (sense que sigui massa evident) en un treball on els resultats es mostrin mitjançant taules i diagrames. Tot això, al final, afegeix persuabilitat.

La conclusió és que gairebé cap treball (nosaltres voldríem dir “**cap ni un**” però per precaució deixarem el “gairebé”) acadèmic-científic pot estar al **complet** sense, com a mínim, els tres components principals que ja hem esmentat a l'inici d'aquest apartat. Si a més a més per la seva naturalesa, ha d'incloure altres (registres d'àudio o vídeo p.e.) ben vinguts siguin. El format **digital** de les revistes digitals científiques ha vingut per quedar-s'hi i hauria de posar-se en valor sempre que hi hagi una oportunitat.

5.3 ALTRES ESTRUCTURES D'ARTICLES ACADÈMICS

Ja hem assenyalat que els articles que reporten els resultats d'investigacions, tot i que són els més freqüents, són només una de les **subclasses** possibles de la classe d'**articles acadèmics**.

Quan aquests són d'altres tipus, per exemple, treballs teòrics, hi ha altres estructures possibles, com la que s'identifica amb les sigles **IDiC** i que tots podem reconèixer de manera gairebé intuïtiva perquè corresponen a:

- Introducció
- Desenvolupament i
- Conclusions

L'apartat de **Desenvolupament** és on els autors van presentant els temes o facetes A, B, C... Que constitueixen el cos d'un article. Per la seva part, la Introducció i les Conclusions juguen un paper molt similar, *mutatis mutandis*, que en el IMRiD.

Per la seva part, Reese (2022) en un treball recent en el que pretén aportar les claus sobre els articles conceptuals i que ha estat publicat en una de les revistes internacionals més influents de la comunicació social (Digital Journalism) proposa una estructura un pèl més desenvolupada (a la que no dona nom) però que té els següents elements:

- Introducció
- Visió teòrica general i síntesis de la literatura
- Desenvolupament
- Discussió
- Conclusions

IDiC continua formant part d'aquesta proposta més àmplia, tal i com podem veure. Però si de nosaltres depengués, proposaríem sempre que fos possible aquesta versió de Reese (2022) per qualsevol treball del tipus **teòric, conceptual o metodològic**. La raó principal és pel segon dels punts que inclou ("Visió teòrica general i síntesis de la literatura"). Perquè no hi ha una nova presa de dades i com a mínim correspon presentar una fonamentació teòrica el més sòlida possible i això se suposa que va al càrrec del punt assenyalat.

En tot cas, no deixem d'assenyalar, encara que segurament és innecessari a aquestes alçades, que IMRiD(I) és l'estructura que correspon aplicar quan l'article reporta un treball d'investigació. Tot i que una investigació implica un procés de presa de dades, no implica que les dades hagin de ser quantitatives ni que derivin d'un disseny experimental. Per tant, IMRiD no es limita a les STEM ni molt menys. Les SHAPE tenen totes les possibilitats del món per adoptar IMRiD en els seus reportis d'investigació.

També convé recordar que altres formats, no necessàriament investigacions, també tenen cabuda en la major part de les publicacions acadèmiques i també cobreixen un paper important a l'avanç de la ciència.

6. SELECCIONAR LA REVISTA ACADÈMICA PER ENVIAR ARTICLES CIENTÍFICS

Recordem-ho de nou: un article científic és el **reporti** d'una investigació. Així doncs, un cop hem completat una investigació, que pot ser autocontinguda, o en la seva part, d'un projecte més ampli (una tesis doctoral, per exemple o un projecte finalitzat) ja podem donar el següent pas que consistirà en seleccionar les revistes candidates a les que enviar el nostre manuscrit.

6.1 REVISTES PER A ENVIAR EL NOSTRE MANUSCRIT

Mai hem d'enviar el mateix manuscrit a **més d'una revista** (a la vegada). Moltes revistes ho adverteixen expressament. Però, encara que no ho diguessin explícitament, és una norma fonamental que mentre un treball **està en revisió** en una revista, aquest no es pugui enviar a cap altra.

6.2 PER QUÈ HEM DE SELECCIONAR DIVERSES REVISTES?

Per què utilitzem el plural llavors? La raó és simple. Res ens garanteix que tindrem èxit en la primera revista a la que enviem el manuscrit. Si estàs pensant que la qualitat de la investigació és la garantia, pensa una altra vegada. És relativament freqüent que en un treball no sigui acceptat sense que les raons tinguin res a veure amb la qualitat. De fet, són famoses les anècdotes de premis Nobel de ciència que varen veure rebutjats

inicialment els seus treballs en alguna revista o gloriosos guanyadors del Nobel que no varen tenir èxit ni amb la primera ni amb la segona editorial a la que varen enviar el seu llibre.

Per baixar a un nivell més terrenal, podem esmentar causes del rebuig en manuscrits, que són independents de la qualitat, com les que posem a continuació:

- La revista ja ha publicat recentment varis articles de la mateixa temàtica o de la mateixa metodologia. Llavors, els editors poden considerar que han de donar espai a altres temàtiques per no perdre influència en altres àmbits.
- El tema del nostre manuscrit o el fet que presenti resultats negatius, pot fer preveure als editors que rebrà poca atenció, pel qual tindrà poques cites. Per això, pot ser que prefereixin altres treballs encara que ja tinguin un excés d'altres treballs originals.
- El fet d'haver escollit malament una revista (per no cobrir els temes del manuscrit, p.e.)
- Per error en aspectes formals del manuscrit, p.e. una anonimització deficient, o un ajust als requeriments de format de la revista, etc.

Sumat a les anteriors, que en bona part es poden prevenir amb les qüestions que veurem en el següent apartat, altres motius de rebuig poden venir com a resultat de les deficiències en el procés d'avaluació (*peer review*) entre les que podem citar les següents:

- **Avaluacions a càrrec de no-experts.** Tot i que el nom del procés "peer review" fa referència a una avaluació efectuada per experts almenys del mateix nivell de competència dels autors, això no sempre passa. És quelcom que qualsevol autor experimentat ha comprovat de manera més o menys dolorosa. Gairebé tots hem rebut en alguna ocasió un rebuig típic d'aquesta situació sobretot quan intervenen dos avaluadors (la major part de les revistes utilitza dos avaluadors, altres poden utilitzar tres o més) i els editors de la revista es limiten a traslladar decisions sense que entrin a examinar la qualitat de les avaluacions. Els avaluadors haurien de declinar la invitació a avaluar treballs en temes dels que no en són experts, però tots els que acumulem suficients anys d'experiència podem testificar que no sempre és així.
- **Avaluacions deshonestes, esbiaixades o errònies.** Les avaluacions les fan els éssers humans. No podem esperar la perfecció. Hi ha cops que hi ha avaluadors deshonestos encara que per sort, és quelcom poc freqüent. Altres vegades, són avaluadors contraris a una teoria o una corrent acadèmica que es deixa portar per mirades esbiaixades, i altres, simplement, avaluadors que no ho han llegit bé o que no han entès el treball i al seu judici és erroni.
- **Enfrontaments, gelosia acadèmica i conflictes d'interès.** Aquest motiu també és freqüent, no volem fomentar teories conspiratives, però és una cosa que també succeeix. Un avaluador pot ser hostil a un treball que sent que està envaint la seva pròpia especialitat i que, a sobre, no el cita; o un avaluador pot

rebutjar un treball per no ajudar a equips amb els que considera que està en competència, etc.

6.3 LA MAJOR PART DE LES AVALUACIONS MILLOREN ELS MANUSCRITS

No volem donar la impressió que la major part de les avaluacions són deficientes, perquè no seria veritat. Segurament, la majoria són **encertades**, serveixen per millorar els manuscrits i **milloren la ciència** en general. També és evident que són un bon filtre per treballs que no tenen rellevància. Però volem deixar clar que els autors hem de preveure que el nostre treball pot ser rebutjat inclús tenint raons legítimes per creure que la nostra investigació és de qualitat.

Per suposat, el nostre manuscrit pot ser rebutjat perquè presenta **deficiències** reals que, per algun motiu, no vam ser capaços de detectar. El millor que ens pot passar és que siguin rectificats en una nova versió de l'article que podem enviar a una nova revista. Si els avaluadors han fet una bona feina i han raonat bé quines són les deficiències, la nova versió serà molt millor i les seves possibilitats de ser acceptat en una nova revista haurà augmentat.

6.4 QUANTES REVISTES CANDIDATES?

En quantes revistes hem de pensar? L'ideal seria tenir preparades tres o quatre revistes, però amb l'esperança de no haver d'utilitzar més d'una o dues. De nou, apel·lant a la nostra experiència, tot i que és cert que no hem de "plegar veles" ni la primera vegada que ens rebutgen ni la segona, a partir de la quarta vegada probablement el més sensat és pensar en donar una altra sortida al material en qüestió.

Si arribem a la situació en la que ens rebutgen per quarta vegada això implica que, com a mínim, 8 experts ens han dit que el nostre treball és pobre. És una senyal massa potent, inclús comptant amb possibles fallos en els avaluadors com per ser ignorat.

6.5 PROCÉS

A continuació, indicarem diversos procediments per a la selecció del nostre grup de 3 o 4 revistes candidates, començant pels més evidents:

- **Consell d'experts de confiança:** En el cas d'un manuscrit d'una tesis per compendi, la primera font de confiança és el director o directors de la tesis. Com experts en l'àmbit, probablement tinguin ben identificades les principals revistes de l'àrea de la nostra investigació. En aquest apartat podem incloure, per suposat, el consell d'altres col·legues de confiança amb bona experiència en publicacions del nostre àmbit.

- **Les revistes més rellevants que han aparegut en revisions de la literatura:** Segurament, com part del projecte d'investigació hem dut a terme una o més revisions de la literatura. En aquestes, probablement hem observat algunes revistes que són recurrents en el nostre àmbit.
- **Per consulta de bases de dades o repertoris temàtics.** Per l'àmbit de les ciències socials i les humanitats, podem consultar Scopus, Web of Science, Scimago i ERIHPLUS així com en el cas del nostre país i LLATAM, DialnetPlus. En el cas de la comunicació social, podem consultar la guia **GRECOS**, una llista de revistes especialitzades en comunicació desenvolupada per l'Observatori de Cibermedis del grup DIGIDOC de la Universitat Pompeu Fabra.

6.6 CRITERIS PER SELECCIONAR REVISTES CANDIDATES

Pot passar que tinguem més de tres o quatre revistes candidates o que inclús encara que tinguem just el número idoni, necessitem decidir un ordre d'enviament. Tenint en compte que només podem enviar el manuscrit a una revista cada vegada, ens anirà bé tenir criteris per establir preferències. L'ideal seria poder escollir la revista pel tema i per la qualitat editorial de la revista. Però gairebé tot en la comunicació acadèmica és molt més complicat.

Els criteris que ens semblen més importants, sense que ens comprometem a dir que l'ordre és significatiu (a excepció potser del primer) són els següents:

- **Temes i metodologies.** El tema o àmbit de la revista és el criteri més evident. Inclús per honestedat científica, hauria d'estar per sobre d'altres com el quartil. La nostra obligació és enviar el manuscrit a les revistes que més i millor se centren en el tema del nostre manuscrit ja que serà la manera que tingui més probabilitats de ser llegit per altres especialistes en la matèria o professionals del sector. És evident que en igualtat amb altres factors, serà raonable triar una revista d'un major índex d'impacte però el tema o àmbit de la revista hauria de ser el primer factor. Un altre aspecte relacionat són les metodologies en concret, però altres poden assenyalar algunes com preferides o inclús poden declarar que rebutgen articles de determinades metodologies. Els números monogràfics a través de les crides per articles (*Call For Papers* o CFP) són un altre element d'important decisió. Si el nostre treball encaixa en una CFP això pot suposar una oportunitat.
- **Periodicitat.** Igual que en altres factors, notablement, el temàtic en general, preferirem revistes amb, com a mínim, dos números a l'any. Si en tenen quatre, encara millor.
- **Idioma.** L'idioma internacional de la ciència és l'**anglès** tot i que hi ha altres idiomes d'interès científic, sens dubte. Però de la necessitat de publicar en anglès no hem de tenir cap dubte. A partir d'aquí, una recomanació simple podria ser escollir sempre que sigui possible revistes que publiquin en aquest idioma. La qüestió és que això no significa que haguem d'escollir revistes que **només** publiquin en anglès. Si ens convé, endavant. Però és important tenir en compte que, en ciències socials i humanitats també té sentit la ciència nacional i no deixa de ser una oportunitat poder publicar en idiomes nacionals, i més important en el cas d'idiomes amb una base demogràfica ampla. Per una altra banda, almenys en comunicació social, totes les revistes que publiquen en el nostre idioma un cop han acceptat el manuscrit, accepten (o inclús imposen) publicar **també** en **anglès**.
- **Obertura.** Hem de preferir revistes que, o bé siguin *open access* de forma nativa (via dorada) o bé contemplin polítiques d'*open access* a través de polítiques híbrides o mitjançant l'anomenada via verda que permet l'auto arxiu. En aquest últim cas, convé assegurar-se que la alliberació de l'article per auto arxivar-lo no imposa terminis abusius. Actualment, moltes revistes permeten l'auto arxiu al dia següent de la publicació o en terminis molt curts amb la

limitació de no poder utilitzar el format final de la revista, sinó el dels autors amb els últims canvis incorporats.

- **Indexació de la revista.** Quant millor indexada estigui la revista, més visibilitat potencial pel nostre article, així que és un element important. Les revistes més importants estan indexades a Scopus o WoS, però també són molt importants les revistes que estan indexades en bases de dades com ERIHPLUS i DOAJ. Pel nostre país i LATEM, DialnetPlus és també molt rellevant. Per la seva part, l'important repertori MIAR (UB) ens pot informar en detall de la indexació de cada revista, a la que ens assignen un índex que ens assenyalada la seva visibilitat potencial pel nostre treball.
- **Requeriments de la tesis, el projecte o l'acreditació.** Ens agradi o no, a més dels criteris anteriors, en moltes ocasions no tenim elecció. Si els articles que formen el compendi en una tesis doctoral han de complir determinats criteris d'indexació, aquests són els que hem de considerar. El mateix passa amb l'obertura. Alguns organismes que financen projectes exigeixen que els resultats de les investigacions es publiquin en revistes *open access* o que contemplen vies d'auto arxiu. Un altre factor són les exigències dels processos d'acreditació o avaluació de carreres acadèmiques. Haurem de considerar això per sobre de qualsevol altra consideració.
- **Índex d'impacte.** Per a molta gent, sense dubte és el primer o el segon criteri. I les condicions de l'acreditació en les que pugui trobar-se l'autor són determinants, és lògic que així sigui. No és el primer criteri científic ni tampoc el més racional. Però tampoc és injustificat. Té bastanta lògic perseguir la publicació en revistes ben situades en els índexs d'impacte, el que ens porta a preferir revistes situades en el denominats Quartil 1 o Quartil 2 (Q1, Q2 si utilitzem l'argot) i revistes indexades en bases de dades com Scopus o WoS. Declaracions com DORA i Leiden ens diuen que el quartil és un indicador a nivell de revista, **no d'article**. No diu res, per tant, de la importància de l'article. Això aniria més bé a càrrec de les cites rebudes, per exemple. Però si un investigador està en procés d'acreditació o d'avaluació per millorar el seu contracte, no té més remei que considerar el que els seus agents avaluadors (el seu departament, una agència governamental, etc) exigeixen en aquest terreny a l'hora de seleccionar en quines revistes enviaran els seus treballs.
- **APC.** Per últim però no però no menys important, tenim els APC o *Article Processing Charge*. Algunes revistes són del tipus open access natiu a través de carregar els costos de publicació als autors. S'ha de dir que sinó podem carregar els APC a un projecte o la revista no contempla excepcions en aquests casos, el **cost** dels mateixos és lògic que s'hagi de tenir en compte. La preferència, per tant, lògicament serà per revistes amb APC més baixos, o encara millor, que no tinguin APC. El rang de preu dels APC parteix d'uns 1000 euros fins als 3000 o més en revistes d'editorials internacionals. Hi ha un altre tipus de costos que no sempre es declaren com APC, però que són costos que s'han de cobrir igualment; així que també s'han de tenir en compte. Algunes revistes en lloc de declarar APC estableixen costos per maquetació i/o per traducció. En aquests casos, el rang és una menor, perquè pot anar dels 400 als 900 euros.

6.7 EXAMINAR NÚMEROS RECENTS I CITAR ARTICLES CIENTÍFICS

A més a més dels criteris anteriors, no tindria sentit escollir una revista com a candidata sense abans **examinar** els **últims números** d'aquesta i encara millor si ho fem amb els dels dos últims anys. Es tracta d'una exploració en la que no és necessari llegir els articles, però sí examinar el **títol** i el **resum** dels articles d'investigació publicats en els últims dos números. Si algun d'aquests treballs mostra alguna afinitat amb el nostre, llavors és bona idea examinar aquests articles amb el detall que mereixen.

Això ens porta al següent dubte: és convenient **citar articles** de la revista a la que **enviarem** el manuscrit? La resposta és ambivalent, perquè és sí i no a la vegada.

Analitzem el primer el **no**. Mai hem de citar articles si no tenen relació directa amb la nostra feina. A més a més, a les revistes no els convé tenir una taxa alta d'auto citacions perquè poden ser expulsades de les bases de dades internacionals. Per tant, en virtut d'aquests criteris, la resposta curta és **no**, però la més matisada és **no necessàriament**.

Ara el **sí**. És perfectament possible que el nostre manuscrit contingui cites a articles de revista a la que enviarem de manera "natural". Per raons elementals, aquestes cites han de quedar-se on són. A més, és possible que a l'examinar la revista per decidir l'enviament, descobrim algun treball d'interès que tingui relació directa amb el nostre, llavors, per suposat és bona idea incorporar-lo. En virtut d'aquestes consideracions, la resposta curta és **sí**; i més matisada en aquest punt és: **sí** però no en un nombre molt alt.

Una regla simple és que convé que el nostre manuscrit contingui, com a mínim, una o dues referències de la revista a la que enviarem el manuscrit. Però s'ha d'insistir en que el criteri principal és l'**adequació** d'aquestes cites al tema del manuscrit. És molt millor no posar cap abans que posar-les de manera forçada. Totes les referències han d'estar esmentades en el cos del treball i aquesta inclusió ha de respondre escrupolosament a una justificació temàtica intrínseca que connecti la cita de manera adequada amb el context del mateix.

6.8 ON NO HEM D'ENVIAR MAI UN MANUSCRIT

Després de tot el que hem dit, només ens queda per dir on **NO** hem d'enviar mai un manuscrit. Per fer-ho, hem de dedicar unes paraules a les revistes **depredadores**. Es tracta de falses revistes acadèmiques on tot o gairebé tot és un frau. Només pretenen cobrar l'APC als autors desprevinguts.

Per evitar les revistes depredadores hem de preferir revistes i editorials conegudes pels experts als que puguem consultar. En aquests experts podem incloure els nostres col·legues i el personal bibliotecari de la nostra institució; o revistes que estiguin indexades a bases de dades com les esmentades anteriorment.

7. DES DE L' ENVIAMENT A LA PUBLICACIÓ

A continuació, descriurem cadascun dels elements que intervenen en el procés d'enviament i publicació d'un article acadèmic. Per fer-ho possible, veurem en primer lloc aspectes com el títol, el resum i les paraules clau de l'article, oferint algunes recomanacions que ajudaran a que el nostre treball sigui el més atractiu possible pels editors. En segon lloc, explicarem els passos a seguir per enviar el nostre article a una revista, el que inclou la seva anonimització: com presentar el *data set* i com escriure una *cover letter* per el o els editors. En tercer lloc, com enfrontar-nos a una avaluació per parells del nostre article.

7.1 TÍTOL, RESUM I PARAULES CLAU

Quelcom del que ens correspon parlar aquí és d'aquests tres components que acostumen a ser ignorats tot i que són elements decisius:

- **Títol**
- **Resum**
- **Paraules clau**

En moltes ocasions, els lectors potencials de l'article només tindran a la seva disposició aquests tres elements i **no** l'article complet. Per tant, possibles lectures i cites posteriors dependran de l'atenció que se li hagi posat a aquest component. Per tant, és molt important decidir-los tot el temps del món. La taula següent ho examina amb cert detall:

Component	Explicació
Títol	El títol ha de centrar-se en el tema i l'objectiu de l'estudi i opcionalment pot esmentar la metodologia. Segons els anàlisis de SEO acadèmic els títol curts són preferibles en general i també els que són assertius (no en forma de pregunta). A part d'aquests aspectes generals, l'adaptació del títol a la revista pot venir determinat per l'èmfasi posat en determinades facetes del tema o de l'objecte d'estudi, per a que les preferències temàtiques o les orientacions preferents de la revista quedin ben recollides. Les tres preguntes de revisió amb les que s'ha de comprovar la qualitat d'un bon títol segons la Web of Science Academy (2022) són les següents: - El títol transmet les característiques clau de l'article? - És probable que el títol desperti interès i animi al lector a llegir més? - El títol exagera l'abast o les troballes de l'estudi? Naturalment, la resposta a les dues primeres preguntes ha de ser sí. En altres casos, haurà de corregir-se fins que puguem respondre afirmativament. La tercera pregunta, i això és fonamental, ha de ser no. Un títol que exageri les troballes o l'abast d'un treball atraurà l'atenció (i això és bo) però causarà frustració i enuig en els avaluadors i això suposarà un rebuig segur d'un treball que, amb un títol més equilibrat, podria ser acceptat. Una quarta pregunta que afegim nosaltres és la següent: - El títol recull l'aspecte clau de l'article o d'allò que li otorga el valor principal? La primera de les preguntes hauria de valdre per això mateix. Però, en ocasions, els títol són tan neutralment expositius que passa desapercibuda la seva veritable aportació i això constitueix també un perill. Podem condicionar negativament tota la lectura de l'article per part d'alguns dels editors o avaluadors si el títol no encerta a posar aquest valor en evidència. Respondre adequadament a aquestes preguntes de revisió no és una tasca fàcil. La temptació de liquidar la qüestió de manera ràpida, després de tots els esforços de la investigació, és gran. Però se li ha de dedicar temps. Pot ser que sigui convenient provar amb diversos títols, comentar-los entre autors, debatre els seus pros i contres i, fins i tot, tornar-los a repensar al cap d'uns dies.

Resum	La primera de les recomanacions aquí és atènyer-se estrictament al que disposi la revista. Aquestes disposicions poden referir-se al nombre màxim de paraules del resum, fins i tot a l'estructura (peer cert, totes les revistes haurien d'exigir resums estructurats, però no és el cas). Si la revista no assenyalava res al respecte, la mida més habitual és de 200 paraules. A part de les possibles indicacions específiques de cada revista, és important redactar curosament el resum de manera que inclou els aspectes clau del manuscrit, l'oportunitat de la investigació, l'objectiu principal, la metodologia utilitzada (si és que es considera rellevant) i els punts essencials aconseguits en els resultats. Tot això expressat mitjançant frases amb registre assertiu. Es desaconsella utilitzar abreviatures o referències i s'ha de tenir entitat en sí mateix com a lectura autònoma.
Paraules clau	Com en el cas anterior, les revistes solen especificar un nombre màxim (i a vegades, mínim) de paraules clau. La franja habitual està entre 4 i 8 paraules clau. Com en el cas anterior, és molt important escollir les paraules clau de manera adequada perquè influiran en la visibilitat del treball. A més a més del criteri lògic, això és perquè representi bé el contingut de l'article. Podem pensar amb quines paraules clau ens agradaria que fos trobat el nostre article (sempre que reflexin amb fidelitat el contingut, és clar). Candidats per les paraules clau que facin referències a les característiques de l'objecte d'estudi, el context rellevant del mateix, els materials i els mètodes.

Font: elaboració pròpia a partir d' APA i Web of Science Academy entre d'altres

7.2 PREPARACIÓ DELS MANUSCRITS: ANONIMITZACIÓ, COVER LETTER I DATA SET

Un cop tenim el nostre article acabat i hem escollit la revista a la que volem enviar el nostre treball, és necessari aplicar una sèrie d'accions que, ben aplicades, ajudaran a que la nostra investigació passi, com a mínim, el primer filtre d'acceptació, que és donada, normalment, pel director o un dels editors de la revista. Aquesta primera decisió d'acceptació permet que el nostre manuscrit passi a la fase d'avaluació.

La primera acció de la que parlarem en aquest apartat és la anonimització. En les STEM no sempre és necessari anonimitzar els manuscrits perquè apliquen una versió del peer review del tipus simple cec -o inclús una avaluació oberta- (Hames, 2007). Però en ciències socials quasi totes les revistes apliquen el doble cec. Això suposa que els autors no saben qui seran els avaluadors i els avaluadors no saben qui són els autors (Hames 2007).

L'anonimització, és en aquest cas, l'acció que consisteix en enviar a la revista una versió del nostre manuscrit en el que no es mostra l'autoria d'aquest. La raó per la que s'ha d'enviar aquesta versió anonimitzada és per aconseguir una transparència plena

en el desenvolupament de les avaluacions que es faran del manuscrit enviat. D'aquesta manera, els avaluadors, en no conèixer l'autoria dels investigadors, podran realitzar un informe sobre un article sense estar condicionats. Adjuntar o pujar a través d'una plataforma el nostre article anonimitzat és requisit indispensable quan s'envia a una revista en la major part dels casos. S'ha de dir que hi ha algunes revistes que fan servir el simple cec, que és una variació on els avaluadors coneixen els noms dels autor. Però, és una pràctica poc freqüent en revistes de ciències socials.

Així mateix, existeixen diferents graus d'anonimització. Depenent de la revista aquest grau serà més gran o més baix. Normalment es demana que no aparegui el nom dels autors i que el document enviat no compti amb metadades en les que es pugui indicar el nom de l'autor o autors i això correspondria a un anonimització que podríem batejar de grau mig. Altres revistes, en canvi, també poden demanar que en el cas que l'article compti amb cites dels propis autors (autocites) tant les cites en cos del document com les referències al final, aquestes estiguin també anonimitzades i això correspondria a un alt grau d'anonimització.

En tot cas, aconsellem als autors que llegeixin detingudament les directius de les revistes sobre l'enviament de manuscrits ja que normalment expliquen de manera pormenoritzada com s'ha de fer aquesta anonimització. El no compliment de les directius pot ser motiu de rebuig per part dels editors, a la primera fase de selecció de manuscrits.

El segon aspecte del que parlarem és la **cover letter**. Es tracta d'una carta formal dirigida als editors de la revista on presentem el treball desenvolupat. Pel general, ha de ser una carta convincent que posi en valor la investigació desenvolupada. Una cover letter ben feta és un element essencial que ens ajudarà a passar el primer filtre d'acceptació del nostre manuscrit.

Moltes revistes i editorials compten amb recomanacions sobre com escriure una cover letter. Algun dels llibres d'estil més recomanat per desenvolupar cover letters les podem trobar a les pàgines web d'editorials com Taylor & Francis, Sage o Emerald, entre d'altres.

Sample cover letter

[Your Name]
[Your Affiliation]
[Your Address]

[Date]

Dear [Editor name],

I/We wish to submit an original research article entitled "[title of article]" for consideration by [journal name].

I/We confirm that this work is original and has not been published elsewhere, nor is it currently under consideration for publication elsewhere.

In this paper, I/we report on / show that _____. This is significant because _____.

We believe that this manuscript is appropriate for publication by [journal name] because it... **[specific reference to the journal's Aims & Scope]**. _____.

[Please explain in your own words the significance and novelty of the work, the problem that is being addressed, and why the manuscript belongs in this journal. Do not simply insert your abstract into your cover letter! Briefly describe the research you are reporting in your paper, why it is important, and why you think the readership of the journal would be interested in it.]

We have no conflicts of interest to disclose.

Please address all correspondence concerning this manuscript to me at [email address].

Thank you for your consideration of this manuscript.

Sincerely,

[Your name]

Figura 2. Plantilla de Cover Letter de Taylor & Francis. Es pot descarregar des del següent enllaç: <https://bit.ly/3U2ZY9E>

Tot i que és cert que no és obligatori escriure una *cover letter*, considerem que sí és molt aconsellable ja que, generalment, els editors acostumen a rebre molts manuscrits dels quals només accepten una petita part per la seva posterior avaluació per igual.

Ser capaços de posar en valor la nostra investigació en pocs paràgrafs per convèncer a l'editor de la importància del nostre article a través d'una cover letter multiplica la possibilitat que el nostre manuscrit passi el primer filtre d'acceptació per la seva publicació.

El tercer i últim element que l'investigador ha de tenir en compte si vol tenir més possibilitats d'èxit en la publicació del seu article és el **data set**. El data set és el document on es troben els resultats bruts de la nostra presa de dades.

Generalment, quan enviem un article a una revista no és obligatori acompanyar-lo amb un arxiu en forma de *data set*, encara que, incorporar-lo com a material complementari pot condicionar la decisió final de la seva acceptació per part dels editors.

A més a més, incorporar el *data set* a l'enviament de l'article té diversos avantatges: (1) dona més rigidesa a la investigació al oferir la presa de dades completa i aconseguint així traslladar a l'editor en primera instància, i a als avaluadors, en segona instància, el treball d'investigació complet i (2) dona més transparència a la nostra investigació al oferir als avaluadors totes les dades amb les que hem treballat, podent acudir en aquest document si ho necessiten per poder revisar alguna qüestió específica durant el procés d'avaluació.

Així mateix, cada cop és més freqüent trobar *data set* a **repositoris de dades** com per exemple Figshare. Es tracta d'una pràctica ètica cada cop més estesa entre investigadors que advoca per la ciència oberta.

Bàsicament, pujar els *data set* a aquest tipus de repositoris, no només permet aconseguir la transparència, rigor i robustesa de la que parlàvem, sinó que també permet que aquestes dades estiguin a disposició de la ciència en general i de qualsevol investigador en particular per a que pugui utilitzar-los en les seves investigacions.

Normalment, si es puja el *data set* a un repositori de l'estil de Figshare, en primer lloc, es pot pujar anonimitzat i un cop hagi estat acceptat per la seva publicació a la revista, s'edita incloent la seva autoria. Així mateix, aquest *data set* un cop publicat en obert es converteix en un document citable, ampliant així la visibilitat dels investigadors i del seu treball.

7.3 REVISIONS D'ARTICLES CIENTÍFICS

El **resultat** d'una **avaluació per iguals** acostuma a consistir en alguna d'aquestes tres situacions:

- **Rebuig.** això és l'article que no serà publicat degut a que els avaluadors coincideixen en considerar que el treball no és adequat per a la seva publicació. Com és lògic, aquesta és la font de més gran frustració, però inclús això és una oportunitat, tal i com intentarem argumentar després.
- **Acceptat però amb petits canvis.** Hi ha coincidència entre els avaluadors que l'article és valuós i ha d'estar publicat; però un o més dels avaluadors proposen canvis que no afecten ni al nucli de la investigació ni de l'article.
- **Acceptat però amb canvis importants.** Els avaluadors coincideixen en que l'article és potencialment valuós; però un o més d'ells proposen canvis importants. En tal cas, l'acceptació final de l'article queda condicionada a la

capacitat d'autors per tractar aquests canvis i traslladar-los a una nova versió de l'article que serà avaluat en una segona ronda.

7.4 ACCEPTACIÓ CONDICIONADA A CANVIS IMPORTANTS

Aquesta és la classe de resposta que exigeix una màxima capacitat de **reacció eficient** per part dels autors; és per això que ens centrem en aquesta. És, per suposat, la que implica el desafiament intel·lectual més gran, raó per la qual és la que hem de tractar amb més cura i el major grau d'autoexigència. Publicar en revistes de qualitat no té per què ser **extremadament difícil**. Però el que està garantit és que no és fàcil.

Els dos principals enemics d'una reacció adequada a una revisió que inclou gran canvis són la **procrastinació** i si va acompanyada per la **frustració** i un **ego** ferit, encara pitjor. La primera reacció casi inevitable és el **rebuig** a considerar qualsevol de les propostes, però si seguíssim per aquest camí, és a dir, negant-nos a considerar els canvis proposats, ens estavellarem.

La segona reacció pot ser la temptació de *llençar la tovallola*: "si tantes objeccions ens posen, retirem el treball". Però no fa falta dir que aquesta última seria un error monumental i no hem de considerar-la mai. Si algun cop ha sentit aquesta temptació, no se senti culpable, pensi que va afectar al propi Einstein, qui es va retirar, ofès, un article al rebre l'informe d'avaluació.

Per tant, per tractar aquests possibles problemes d'**actitud** inicials, procedirem de la següent manera:

- En primer lloc, evitarem **precipitar-nos**, però amb el mateix criteri evitarem la **procrastinació**. És vital ocupar-se de l'avaluació **l'abans possible**. Primer de tot, perquè si deixem passar molt de temps perdrem l'impuls (el moment, que diria un físic) i la motivació i el segon perquè els editors acostumen a donar un breu termini per enviar la nova versió a l'article.
- En tot cas, és important llegir amb tota l'**atenció** les objeccions i si fa falta les llegirem un parell de cops, fins a estar completament segurs d'entendre perfectament l'abast de cadascun d'elles, sobretot de les més crítiques. Rellegir les objeccions ens ajudarà a reafirmar les nostres respostes, trobant així la millor versió possible de les mateixes.
- Abans de donar per suposat que **es rebutjarà** una objecció, pensi-ho dos cops. La nostra reacció espontània pot que vagi en aquesta direcció, tot i això, acceptar una objecció pot ser molt més una **oportunitat** que una altra cosa.
- No obstant, si creu, després de considerar-ho amb molta cura, que ha de rebutjar una objecció, faci-ho amb molta cura, i centri els seus esforços en donar les raons per la mateixa.
- A més a més de consensuar tot amb els coautors, podem consultar amb col·legues de confiança si tenim dubtes o en tot cas per assegurar les nostres

respostes. L'activitat científica és un treball col·laboratiu i això es manifesta també d'aquesta manera.

7.5 TAULA AMB OBSERVACIONS I RESPOSTES (TAULA OiR)

El següent pas, un cop ja estem armats amb l'actitud adequada, consisteix en preparar una **taula** on traslladarem totes les objeccions i propostes rebudes. La raó és que, si en alguna cosa insisteixen les recomanacions de les millors editorials als seus autors, és en que s'han de tenir en compte **totes** les observacions rebudes.

Res millor ni més transparent ni més persuasiu que mostrar una taula per fer-ho. L'anomenarem **Taula OiR** (que respon a Observacions i Respostes). La seva funció és doble, ja que consisteix en:

- **Analitzar** de forma adequada **totes** i cadascun de les observacions presentades als avaluadors;
- **Demostrar** que hem estat capaços d'ocupar-nos de totes les observacions i de donar **resposta** a cadascuna d'elles.

És important entendre que l'**editor** de la revista, la persona davant la qual hem de respondre, actua com a representant dels interessos de la revista i dels seus lectors; i per tant està interessat en publicar treballs de qualitat, de manera que serà al primer al que hem de convèncer que hem estat capaços de donar la resposta adequada a les objeccions.

En alguns casos, l'editor decideix a partir d'aquesta resposta, però pot tornar a sol·licitar una opinió dels avaluadors en una **segona ronda**, per tant, també tindrem en ment la necessitat de convèncer als avaluadors en les nostres respostes. Dues qüestions molt importants en tot el procés són les següents:

- Demostrar que ens hem pres seriosament les observacions i que tenim la **capacitat** per respondre-les totes, ja sigui acceptant-les o rebutjant-les, en aquest últim cas, de manera especialment **raonada**.
- Mantenir en tot moment un registre de llenguatge molt **educat i respectuós** en les nostres respostes. Inclús és bona idea agrair explícitament aquelles que siguin especialment encertades i que ajudin a que el nostre manuscrit sigui millor.

Sigui com sigui, la **taula OiR** pot tenir la següent estructura:

- Una **fila** per cadascuna de las **observacions atòmiques** de cadascun dels avaluadors (entre 2 i 3, típicament).
- Una **columna** per les observacions dels avaluadors i una altra per la nostra resposta; a més a més d'una columna per a poder enumerar cada observació per facilitar després la forma de referir-nos a cada observació.

El resultat possible es mostra en la següent imatge:

N	Observaciones de los evaluadores	Respuestas de los autores

Figura 3. Model de taula OiR per analitzar i respondre objeccions i observacions dels avaluadors

El següent pas, òbviament consistirà en prendre cadascuna de les avaluacions i **analitzar-les** minuciosament, paràgraf per paràgraf, a fi d'identificar i separar cada objecció unitària i assignar-la a una de les fileres de la taula. Aquesta tasca la pot dur a terme en primer lloc, l'autor de correspondència (normalment el primer autor) però després l'haurà de consensuar amb els demés autors.

La taula és, sobretot, un instrument de treball intern. Tal i com veurem més endavant, pot enviar-se, convenientment adaptada, juntament amb l'article si ho veiem adequat. Si la revista demana una llista de canvis, podem extreure aquesta llista de la taula i no fa falta enviar una taula com a tal. Altres revistes en lloc de llista de canvis, demanen un document amb el control de canvis activat o amb tots els canvis destacats d'alguna manera, etc

7.6. RESPONSE LETTER

La carta de resposta o **response letter** és l'escrit que s'envia a l'editor de la revista juntament amb la nova versió del nostre article. Tindrà els següents components:

- Unes breus paraules d'agraïment per la labors dels avaluadors. Mai serà de més, especialment si, en efecte han fet una bona feina, tal i com acostuma a passar.
- La **nova versió** de l'article. S'ha de tenir en compte que algunes revistes exigeixen que els canvis estiguin marcats, per exemple, mitjançant el control de canvis o amb un color diferent.
- Si es considerés convenient, es poden donar **informacions** sobre la nova versió de l'article. En aquestes consideracions podem posar en relleu els canvis principals que hem dut a terme.
- Enlloc d'una nova versió amb control de canvis, ens poden demanar el nou document en format final però amb una **llista de canvis**. Podem enviar la **taula OiR** amb totes les observacions amb respostes, una a una, independentment que les haguem acceptat o no o, en el seu defecte, preparar una llista només amb els canvis efectuats.

7.7 ESTRATÈGIES A SEGUIR SEGONS EL TIPUS D'OBJECCIONS

En els apartats precedents hem vist el **resultat final** del nostre treball de resposta als avaluadors. A continuació, considerarem les qüestions estratègiques que ens poden conduir a aquest objectiu.

En primer lloc, distribuïrem les observacions dels avaluadors en funció de la seva ubicació en dos eixos diferents:

- **Primer:** les objeccions o propostes dels avaluadors les considerem **encertades**?
- **Segon:** les objeccions o propostes impliquen una **nova** investigació?

Per decidir sobre el **primer eix**, a saber, si les objeccions o observacions dels avaluadors són encertades, se suposa que comptem amb la nostra pròpia capacitat com autors. Al capdavant, per alguna cosa hem escrit un article sobre un tema determinat i l'hem enviat a una revista científica, així que alguna cosa hem de saber sobre el tema. Opcionalment, en cas de dubte, sempre podem demanar consell a un col·lega.

En el cas d'una tesi per compendi, el director de la mateixa pot fer aquesta funció. Si l'article ja té varis autors, aquesta forma d'intel·ligència col·lectiva també hauria d'ajudar molt.

En qualsevol cas, no acostuma a ser increïblement difícil reconèixer les recomanacions **desencertades**. Acostumen a ser els resultats d'avaluadors que, o bé coneixen malament la **metodologia** utilitzada i fan recomanacions incompatibles amb aquesta, o bé desconeixen l'essencial de l'**objecte d'estudi** i fan propostes inversemblants.

Sobre el **segon eix**: algunes propostes poden ser encertades però poden implicar alhora portar una investigació diferent de la que està sent objecte d'avaluació. Són freqüents, per desgràcia, els casos en els que l'avaluador perd de vista que la seva missió **no** és ampliar l'abast del treball, sinó avaluar el que té davant seu. Les normes del **COPE Council** (2017) són molt clares en aquest punt:

- *It is **not** the job of the reviewer to extend the work beyond its current scope*

El que hi ha a continuació és la captura del punt concret de les COPE Guidelines (COPE Council 2017) que hem citat més amunt:

Suggestions for further work: It is the job of the peer reviewer to comment on the quality and rigour of the work they receive. If the work is not clear because of missing analyses, the reviewer should comment and explain what additional analyses would clarify the work submitted. It is not the job of the reviewer to extend the work beyond its current scope. Be clear which (if any) suggested additional investigations are essential to support claims made in the manuscript under consideration and which will just strengthen or extend the work.

Figura 3. Font: COPE Council 2017. [Clica per accedir-hi.](#)

Per decidir sobre el **segon eix**, ens podem fer les preguntes que planteja el COPE a la seva guia sobre ètica de l'avaluació en relació a les propostes de l'avaluador:

- Proposa anàlisis **addicional** per a millorar la claredat dels resultats?
- Proposa **ampliar** el treball més enllà del seu **abast actual**, p.e. presa de dades addicional o investigacions addicionals?

La primera proposta pot estar justificada, en aquest cas haurem de considerar-la amb compte i si té sentit i està al nostre abast, hauríem d'intentar aplicar-la el millor possible. Però la segona mai està justificada, per tant, *podem* i en realitat, *hem de rebutjar-la*. Una altra forma de decisió, segons les propostes, es basen en altres consideracions:

- Se'ns proposa canviar l'objecte d'estudi?
- Se'ns està proposant utilitzar una altra metodologia?

En ambdós casos estaríem en una mateixa situació: l'avaluador està sobrepasant les seves funcions, ja que planteja una investigació **diferent**, cosa que escapa a les seves funcions.

7.8 PROBLEMES ÈTICS: RECOMANAR CITACIONS

Una situació relativament freqüent és quan un avaluador recomana afegir **referències determinades** com a part de les seves recomanacions. Això, per suposat, pot obeir a una motivació oportuna, potser que estigui detectant un buit real en les referències utilitzades en el manuscrit. En aquest cas s'hauria de tenir en compte, però també pot estar amagant un abús. Tot i que no és gaire freqüent, pot passar que els avaluadors aprofitin el seu rol per obtenir cites pròpies per ells o pel seu grup.

La recomanació dels experts (cf. *Web of Science Academy*) és que les recomanacions per afegir referències només s'han de fer si **no condicionen** l'**acceptació** de l'article. Si els autors detecten una escassa adequació de les referències i presumeixen a la vegada de l'acceptació de les seves feines, corre el perill en cas de no incloure-les, han de reclamar la protecció dels editors i denunciar la imposició de l'avaluador.

8. ARTICLE PROCESSING CHARGE (APC)

Per aquest apartat, recuperem en part continguts en els que hem parlat sobre criteris per a seleccionar revistes candidates d'aquesta publicació dedicada, entre d'altres coses, als **APC**. Recordem que aquestes sigles responen a l'expressió **Article Processing Charge**, o sigui, a càrrec per processament d'articles.

Els APC sempre existeixen, tant en revistes tradicionals com en revistes open access, però acostumen a relacionar més amb aquestes últimes com a model de finançament, facturen els APC als autors. Això és una font continua de **malentesos** i inclús de manipulacions **demagògiques**. La més coneguda d'elles és la que assegura que els autors, a més de treballar **gratis** per a les revistes acadèmiques, en ocasions **han de pagar per publicar**.

8.1 NINGÚ TREBALLA A CANVI DE RES

Processar un article perquè pugui ser publicat per una revista científica té costos associats, cosa que s'acostuma a oblidar quan alguns es pregunten, amb molta ingenuïtat, perquè les editorials reben ingressos si els autors treballen **gratis**.

És una pregunta ingènua perquè les editorials tenen empleats i proveïdors. Els primers esperen cobrar els seus honoraris i els segons, les factures. Per a que pugui existir la comunicació acadèmica alguns costos han de ser assolits per **algú**. Tres possibilitats:

- Els assumeixen els **subscriptors**: model tradicional. No és un model exempt de crítiques ja que van en contra de la ciència oberta, per una banda. Per una altra, per la senzilla raó que mai trobarem una solució que no generi crítiques en el món acadèmic.
- Els assumeixen els **autors**: model *open access* + APC. Molt criticada també. Ho veurem a continuació.
- Els assumeix les **universitats o una societat científica o algun organisme equivalent que actua de mecenes**. Sembla el cas, *a priori*, més neutre, però no deixa de generar també algunes suspicàcies (endogàmia, burocràcia, etc.) i tampoc implica que no acabi pagant *algú*. Ho paguen els contribuents si la universitat és pública o els estudiants via matrícules, si és privada. Però sempre paga algú. El contrari seria creure en la *parapsicologia*.

8.2 ELS AUTORS TAMPOC TREBALLEN GRATIS

Els **autors**, per la seva part, cobren un sou de les universitats o centres d'investigació en els que treballen i **dins** del seu horari laboral com a **part** de les seves **funcions** investiguen i **escriuen** els seus articles. Després no és cert que els autors treballin gratis. Aquesta labor dels autors **no** és un extra que fan en el seu temps d'oci. Està dins del **nucli** de la seva **dedicació laboral** per la qual se suposa que cobren cada mes. A més

a més, en la major part de les universitats del nostre entorn, els autors veuen millorats els seus contractes a partir d'avaluacions en les quals la publicació és un dels punts clau.

I què hi ha dels investigadors predoctorals -es preguntaran vostès-? Alguns d'aquests tenen beques o ajudes però **no tots**. Els investigadors predoctorals publiquen articles com part de la seva formació i a canvi d'un nombre reduït dels mateixos, típicament entre dos i tres, reben un títol acadèmic de doctor.

El punt important és que també els investigadors predoctorals obtenen una **contrapartida** per les seves publicacions: per un títol de doctor, que pot ser la porta que els condueix a nous contractes o un altre tipus d'oportunitats; per una altra banda, les tesis per compendi eximeixen als doctorands d'haver d'escriure centenars de pàgines. En resum, ningú treballa en l'àmbit de la comunicació acadèmica a canvi de res, per més que pugui semblar-ho.

Com a norma elemental, excloent en relacions *constrictives*, quan veiem que un model de funcionament es perpetua en el temps i l'espai, amb membres que tenen la llibertat relativa de sortir i entrar del sistema és perquè tot el món obté alguna cosa a canvi.

8.3 QUI PAGA REALMENT ELS APC?

Durant tot aquest temps, hem donat la sensació que els APC, en l'estar a càrrec dels autors, els paguen aquests de la seva butxaca. Però s'ha d'aclarir que tot i que això pot ser així de vegades, i probablement no ho és la majoria de cops. En moltes ocasions, fins on sabem, els APC els acaben pagant els projectes finançats, a la vegada, es financen amb fons públics.

Entre les **partides de gastos** més significatius que té una revista, podem citar les següents (Hames, 2007; Baiget, 2020):

- Processos d'avaluació interna i de selecció i admissió o rebuig de manuscrits.
- Processos d'avaluació externa (*peer review*), relacions amb els avaluadors i l'autor de correspondència.
- Edició, revisió de l'estil i de la ortotipografia dels manuscrits així com verificació de dades, referències, etc un cop acceptats.
- Enviament i revisió de galeres.
- Preparació i maquetació de l'article.
- Publicació en format digital i, en el seu cas, de forma impresa, més despeses de transport en aquest últim cas, tot i que cada cop hi ha menys revistes en paper.
- Manteniment de la plataforma digital de la revista, incloent gestió de DOIs, url permanents, etc
- Accions de difusió i promoció dels articles
- Subvencions per autors exemptes de l'APC.
- Atenció al públic general i a autors i avaluadors.

En el penúltim punt hem assenyalat que algunes editorials cobreixen també mitjançant l'APC les **exempcions** (APC waivers) o descomptes que fan a autors amb menys recursos. Aquest és un punt molt important que haurien de contemplar totes les editorials amb APC per a incorporar en el possible elements de responsabilitat social al seu model d'ingressos.

Tot l'anterior forma part de l'esmentat **Article Processing Charge** o APC. Els APC tenen un import que va des de varies centenars d'euros fins a varis milers, segons països i tipus de revistes. Les revistes anglosaxones acostumen tenir APC més alts que d'altres països (p.e. les espanyoles) i les revistes de ciències, més alts que les de les ciències socials i humanitats.

El rang de les APC acostuma a anar d'uns 1.000 euros fins a 3.000 amb uns 1.000 euros com una de les tarifes més habituals, com a mínim, en Ciències Socials i Humanitats.

8.4 RECOMANACIONS PER A INVESTIGADORS PREDOCTORALS

El punt per investigadors predoctorals, si estan fent una tesis per compendi, és que els convé cursar doctorats en departaments o facultats que tinguin grups d'investigació reconeguts.

Aquests grups obtenen finançament de manera freqüent, i l'habitual és que una part d'aquest finançament es destini a cobrir els APC. En general, per la mateixa raó els convé tenir directors de tesis que formin part d'aquests grups i que participin en investigacions finançades, d'aquesta manera podran carregar els APC als articles si la seva investigació forma part del projecte.

Si l'investigador predoctoral no disposa de la possibilitat de carregar els APC a un projecte finançat, ha de valorar si li compensa afrontar l'APC per a aconseguir el seu doctorat o prefereix escollir revistes lliure d'ells. En tal cas, el que és lògic és buscar revistes open access sense APC (hi ha bastant on escollir, per sort) o revistes tradicionals però amb polítiques d'auto arxiu el més oberts possibles, per poder difondre l'article fora de la plataforma de la revista encara que sigui en el format de l'autor i alhora complir amb l'open access.

8.5 SERVEIS PER A AUTORS

Creada la necessitat, creada l'oferta. Així és com emergeixen els mercats. Els autors tenen una certa llista de necessitats que poden intentar satisfer pels seus propis mitjans o que poden externalitzar. En aquest, com a d'altres, tenim un mercat que podem anomenar **blanc** i un altre que anomenem **negre**.

El mercat blanc. Al mercat blanc l'anomenen així perquè oferta serveix legítims, d'entre els més habituals:

- Buscar i identificar la revista més idònia per a cada investigació.
- Revisar l'estil i l'estructura del manuscrit
- Traduir el manuscrit a altres idiomes, normalment, l'anglès
- Revisar la versió de l'anglès quan l'autor no és natiu
- Adaptar el manuscrit a les observacions dels avaluadors

Alguns o tots d'aquests serveis els cobreixen empreses independents, però també els proporcionen algunes editorials de revistes científiques. Vegem que cap dels seus serveis implica escriure el manuscrit. Això va sempre a càrrec dels autors.

Alguns exemples són els serveis per autors de Taylor and Francis o Wiley, pel que fa a les editorials, i als de Enago o Chovet pel que fa a empreses independents.

El mercat negre. No ens entretindrem molt en això. Només assenyalar que l'oferta d'aquest mercat inclou serveis completament il·legítims (per algun motiu hem dit que és el mercat negre). No sabem si, amb la legislació en mà, a més d'inmorals són il·legals, però si no ho són, haurien de ser-ho. Perquè inclouen l'escriptura o la compra d'articles i de tesis doctorals a canvi d'una remuneració. No tenim constància, però a més del frau acadèmic que representen en sí mateixos, és de suposar que la major part d'aquests treballs consistiran en plagis més o menys elaborats.

Alguns d'aquests serveis, anuncien emfàticament que els seus treballs estan lliures de plagi. Per suposat, donat el frau inicial que suposa vendre tesis o articles, la credibilitat que no siguin treballs plagiats realment és zero.

9. SEO ACADÈMIC

Podem definir el **SEO acadèmic** (o ASEO per l'acrònim en anglès de *Academic SEO*) com el conjunt de pràctiques que tenen per objecte incrementar l'**impacte acadèmic i social** de les produccions acadèmiques. Per part del que segueix, seguim amb un parell de treballs anteriors dedicats a l'ASEO (Rovira et al., 2021; Codina et al., 2021) al que adreçem als interessats en profunditzar en aquesta part.

Aquí assenyalarem que el procediment principal pel qual el SEO acadèmic intenta aconseguir els seus objectius és mitjançant la **visibilitat** de la producció acadèmica. La raó és tan simple que gairebé ens produeix compromís enunciar-les: per a que un treball tingui impacte, abans ha d'haver estat **llegit** i per a ser llegit, abans ha de guanyar **visibilitat** ha d'assolir, amb la major eficàcia possible, la seva audiència potencial.

L'**impacte acadèmic** es mesura principalment per **citacions**, el qual està mediat per una **relació autor-autor**. És a dir, un autor cita treballs d'altres autors. Aquesta relació està a la base de noves investigacions. De la mateixa manera, és la base del progrés científic, donada la seva naturalesa **acumulativa**.

Per la seva part, l'**impacte social** requereix que el treball arribi a audiències més àmplies. En concret, a **professionals i responsables** de polítiques, però també a **periodistes, polítics** i professorat d'àmbit no universitari, sempre, és clar, segons el cas. És a dir, l'impacte social implica una relació entre **autors i audiències àmplies** i genea una diversitat de productes, entre els que podem assenyalar recomanacions, intervencions, polítiques, guies, bones pràctiques...

9.1 L'ELEMENT INICIAL IMPRESCINDIBLE: LA IDENTITAT DIGITAL

La identitat digital és un element inicial que incideix en la carrera acadèmica de tot autor, des del començament del mateix. Consisteix en establir un únic format d'autoria amb la finalitat de tenir una identitat **única** com a autors, així com en utilitzar una **firma** composta per dues enfilalls. Addicionalment, podem crear perfils que reforcin aquesta identitat i inclús que registrin les possibles variacions en el nostre nom d'autor. Per a aconseguir que tota la nostra producció ens quedi degudament assignada, hem de seguir tres passos:

Primer: utilitzar únicament dos enfilalls com a format per la nostra identitat d'autors. Posem pel cas que una autora amb el seu nom complet (en el seu DNI) és *Maria Ángeles Prado Martos* (ens hem assegurat i creiem que no existeix cap autora real que s'anomeni així). Per a convertir aquest nom compost per quatre cadenes de caràcters en un nom format per només dos, hi ha diverses solucions, i totes requereixen l'ús de guions alts quan hi ha més de dos components, per evitar que les bases de dades indexin el mateix nombre de formes diferents en cada cas. Les opcions lògiques són les següents (nom de l'autora fictici, si coincideix amb algun nom real és pura coincidència):

- María Prado
- Ángeles Prado
- María-Ángeles Prado-Martos
- María Prado-Martos
- Ángeles Prado-Martos

Serà cada autor qui escollirà la forma determinada en la que combinarà el seu nom i cognom. Si la combinació d'un nom simple i un cognom li confereix una identitat diferencial, no necessitarà altres combinacions. Però si no és el cas, és quan pugui utilitzar altres combinacions. Però si no és el cas, és quan pugui utilitzar algunes de les altres mostrades en les que el guió alt serà imprescindible.

Segon: utilitzar sempre els mateixos enfilalls, publiquem on publiquem i sigui el que sigui el que publiquem. Per exemple, no publicar, a vegades com a "María Prado" i altres com "María Prado-Martos", etc

Tercer: registrar el nostre perfil i totes les altres variacions del nostre nom d'autor al sistema d'identificació **ORCID**. Per a autors d'àmbits específics, pot ser aconsellable

registrar-se a més a més en altres sistemes d'identificació (però sense deixar d'utilitzar el ORCID) així com en les principals bases de dades internacionals WoS i Scopus.

9.2 SEO ACADÈMIC PRE vs POST

L'altre punt que volem esmentar aquí és que hi ha, com a mínim, dos moments teòrics que intervenen en el SEO acadèmic, a saber, **abans** i **després** de la publicació dels treballs.

Pre publicació

En aquesta fase intervenen durant la producció del treball acadèmic, típicament durant la **redacció** dels manuscrits. Es refereix a optimitzar el contingut de l'article pensant en la indexació i la interpretació del contingut del mateix per part dels buscadors acadèmics.

En aquesta fase, es tracta d'optimitzar l'ús de paraules clau amb el **títol** en les *keywords*, en el **resum** i en determinats llocs del **cos** de l'article, com en les taules, peus d'il·lustracions, títols de les seccions, etc D'aquesta fase dependrà que l'article sigui filtrat i considerat rellevant per a determinades cerques, justament en aquelles que s'utilitzen paraules clau.

Post publicació

Aquesta fase apareix un cop el treball ha estat produït i fet públic d'alguna manera. Té dos elements principals:

- **Propagació**
- **Difusió**

La **propagació** consisteix en depositar (auto-arxivar) els articles en, com a mínim, un repositori obert un cop publicat per la revista. Pot ser un repositori institucional (altament recomanat) com els que acostumen a tenir les universitats o inclús un repositori genèric de la UE (Zenodo) o en repertoris temàtics. És opcional utilitzar portals procedents de la iniciativa privada com ResearchGate o Academia.edu.

La **difusió** consisteix en promoure la màxima **difusió** de l'article a través de **xarxes socials** tan acadèmiques com convencionals i proposar així la màxima visibilitat possible. Altres accions addicionals dependran de les possibilitats de l'autor o del grup d'investigació: publicar ressenyes en el portal del grup, p.e., incloure'l en *newsletters*, etc. De tota aquesta visibilitat, en teoria, dependrà l'augment de la probabilitat de citació.

9.3 EL CAS DE GOOGLE SCHOLAR: NOMÉS PERFILS CURATS

Google Scholar es mereix una consideració específica. Donat la seva enorme adopció per part dels investigadors de tot el món i en pràcticament totes les àrees del coneixement, és molt útil obrir un perfil a Google Scholar i fer-lo públic, com a acte de **transparència**. També, per suposat, com a part d'una estratègia de "marca" personal.

Ara bé, en aquest cas, el **compromís** inherent que adquireix l'autor que faci públic el seu perfil a Google Scholar és el de la **curació** (Lopezosa et al.2022). No es pot tenir un perfil a Google Scholar sense revisar-lo regularment per a assegurar-se que les cites i els treballs atribuïts corresponen de manera exacta a l'autor.

O bé l'autor ajusta el seu perfil de manera que cada nova cita o cada nou article ha de ser validat manualment o bé **verifica**, un per un, cada comunicat automàtic de la nova **cita** o de les noves **publicacions** que arriben desde Google Scholar. El que és inadmissible és fer públic un perfil i a la mateixa vegada tolerar les assignacions **errònies** que Google Scholar fa al mateix de manera aparentment inevitable, donats els freqüents errors del bot. Existeix aquí una responsabilitat molt clara de **curació** del perfil o de **tancar-lo**. També és cert que la curació té una altra part: la de **recuperar** pel nostre perfil articles que Google Scholar no ha sabut assignar-nos de manera automàtica. Sigui com sigui, la **curació** ha d'estar sempre present.

10. CONCLUSIONS

Hem intentat oferir una àmplia panoràmica dels aspectes clau que afecten a l'èxit en la redacció d'articles científics; inclús considerant temes que queden abans (la relació investigació-reporti) i després (l'enviament i l'avaluació) de la pròpia redacció de l'article.

Sigui com sigui, conèixer el millor possible de totes les dimensions que té la concepció i la redacció d'articles científics hauria de formar part de la formació de qualsevol investigador. No és realista pretendre tenir una formació completa com a investigador sense conèixer també tots aquests aspectes de la comunicació acadèmica.

11. REFERÈNCIES

Abadal, Ernest (ed.) (2017). *Revistas científicas: situación actual y retos de futuro*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona. (978-84-9168-8 | 978-84-9168-038-3).

Anderson, Rick (2018). *Scholarly Communication. What everyone needs to know*. New York: Oxford Univ. Press.

American Psychological Association (2019). *Manual of the American Psychological Association: 7th Edition*.

Baiget, Tomàs (2020). *Manual SCImago de revistas científicas. Creación, gestión y publicación*. EPI, 2020 (<http://profesionaldelainformacion.com/manual-revistas.html>)

Cantu-Ortiz, Francisco J. (Ed.) (2018). *Research Analytics: Boosting University Productivity and Competitiveness through Scientometrics*. New York: Auerbach Publications, 2018.

Codina, Lluís (2019a). [Cualidades de un trabajo académico ·1a Parte: Estructura, Fundamentación, Consistencia y Conectividad](#)

Codina, Lluís (2019b). [Cualidades de un trabajo académico · 2a Parte: Transparencia, Trazabilidad y Persuabilidad](#)

Codina, Lluís (2019c). [Qué es un artículo científico según las normas APA: presentación de los Journal Article Reporting Standards \(JARS\)](#).

Codina, Lluís (2019d). [SEO académico: definición, componentes y guía de herramientas](#)

Codina, Lluís (2020). [Cómo responder a la evaluación \(peer review\) de un trabajo académico: consejos para los autores de un artículo científico](#)

Codina, Lluís; Lopezosa, Carlos (2020). *SEO y comunicación académica: ¿nuevo ámbito competencial y de estudios? Clip de SEDIC*. 2020;(82): 1-7.

Codina, Lluís (2021). [¿Qué es un artículo científico? Modelo IMRyD: estructura, componentes y significado](#).

Codina, Lluís (2022). [Redacción de artículos científicos · 1: naturaleza, fases y autoría](#)

Codina, Lluís; Lopezosa, Carlos; Apablaza-Campos, Alexis. (2021) [Componentes fundamentales de la comunicación académica](#). Barcelona: Universitat Pompeu Fabra-BSM, Departamento de Comunicación.

COPE Council (2017). *COPE Ethical guidelines for peer reviewers*. <https://doi.org/10.24318/cope.2019.1.9>

Hames, Irene (2007). *Peer Review and Manuscript Management in Scientific Journals: Guidelines for Good Practice*. London: Blackwell.

Lopezosa, Carlos; Codina, Lluís; Rovira, Cristòfol (2022) Google Scholar: SEO académico y curación de contenidos: una guía para autores. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra, Departament de Comunicació, 2022. 35 p. (Serie Editorial DigiDoc. DigiDoc Reports).

Miles, Matthew B.; Huberman, A. Michael; Saldana, Johnny (2014). *Qualitative Data Analysis: A Methods Sourcebook*. London: SAGE Publications.

Nicholas, D., Watkinson, A., Volentine, R., Allard, S., Levine, K., Tenopir, C., & Herman, E. (2014). "Trust and Authority in Scholarly Communications in the Light of the Digital Transition: setting the scene for a major study". *Learned Publishing*, 27, 121-134. doi:10.1087/20140206

Reese, S. D. (2022): «Writing the Conceptual Article: A Practical Guide». *Digital Journalism*, <https://doi.org/10.1080/21670811.2021.2009353>

Rovira, Cristòfol; Codina, Lluís; Lopezosa, Carlos (2021) Language bias in the Google Scholar ranking algorithm. *Future Internet*, 13(2), 31.

Sollaci, L. B., & Pereira, M. G. (2004). «The introduction, methods, results, and discussion (IMRAD) structure: a fifty-year survey». *Journal of the Medical Library Association: JMLA*, 92(3), 364-367. Acceso: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC442179/>

Vesnic-Alujevic, L. (2014). "Peer review and scientific publishing in times of web 2.0. Publishing" *Research Quarterly*. doi:10.1007/s12109-014-9345-8.

Web of Science Academy (2022). [Portal web](#).

Wu, Jianguo. (2011). «Improving the writing of research papers: IMRAD and beyond». *Landscape Ecology* 26, 1345-1349 (2011). <https://doi.org/10.1007/s10980-011-9674-3>

Els INFORMES DIGIDOC, iniciats en 2016, tenen com a objectiu oferir, de manera accessible i en obert, els resultats dels projectes realitzats pel Grup de Recerca en Documentació Digital i Comunicació Interactiva de la Universitat Pompeu Fabra (Barcelona). Aquest informe és resultat del projecte “Parámetros y estrategias para incrementar la relevancia de los medios y la comunicación digital en la sociedad: curación, visualización y visibilidad (CUVICOM) (PID2021-123579OB-I00)”.

Aquest treball presenta els elements més importants que afecten a la redacció d'articles científics, però també els que determinen l'èxit per la seva acceptació i publicació en revistes d'impacte. També s'ocupa aspectes com la manera de contestar a les avaluacions del tipus “peer review” i com difondre l'article un cop publicat. El públic previst són els investigador en formació, i en especial, els doctorands que hagin optat per dur a terme una tesis per compendi de publicacions. Tanmateix, qualsevol investigador, junior o sènior, segurament trobarà diversos elements d'interès en aquest treball. També és oportú afegir que el principal background acadèmic és el de les ciències socials en general i el dels estudis de comunicació social en particular.

